

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
 is een algemeen
 Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel
 G. E. V. L. van Zuylen,
 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
 INLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

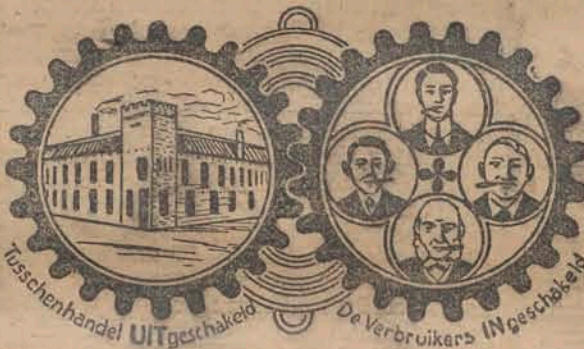
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
 moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden
 aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in
 Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574;
 in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO.
 Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20,
 Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan een proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Voor de Suriname-Film. — Bezoekt de Theesalon van „Boeatan”! — Uit de Oude Doos. — Jaarverslag Studie-Commissie. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Eene Algemeene Bibliotheek. — Ingezonden Stukken. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 1 tot 8 Febr. 1922.

Voor de Suriname-film.

De volgende bijdragen:

De Vereeniging „Oost en West”	f 100.—
De heer W. J. C. S., Scheveningen	„ 10.—
„ „ Dr. H. D. B., Den Haag	„ 5.—
„ „ W. H. A. v. R., Den Haag	„ 2.50
„ Wie volgt?	

Bezoekt de Theesalon van „Boeatan”.

De inrichtingen hier ter stede „to have his tea” zijn vele. Met en zonder strijkje. Boeatan in de Heulstraat is er eene van; er wordt daar wel geen muziek gemaakt, maar wel uitmuntende thee geschonken. En goedkoop, f 0.20 per kop. Men kan zich die thee ook aanschaffen à f 0.65, f 0.80 en f 1.— per half pond. Bovendien is dagelijks verkrijgbaar „versche Spekkook”. Bezoekt de theesalon van Boeatan en ge zult, daarvan houden we ons overtuigd, ook uwe vrienden en kennissen daartoe aanbevelen.

Uit de Oude Doos.

(Vervolg).

Zoodra, na den korten veldtocht van het jaar 1811, de Britsche vlag met het kruis van St. George van het Bataviasche stadhuis woei, werd Engelsch de officieele taal in de voormalige Fransche- en ci-devant Nederlandsche kolonie. En een uitvloeisel daarvan was, dat de Bataviasche Koloniale Courant werd omgedoopt in Java Government Gazette. Nog op den 2en Augustus van dat jaar kwam de eerste in de Landsdrukkerij van de pers, zonder

Waar loopt de natuurlijke scheidslijn tusschen Oost en West?

dat eenig bericht daarin den lezer kon doen vermoeden, dat de zaak op 't afloopen stond. De alarm-trom werd niet geroerd, het afscheid niet voorbereid, ofschoon de sluiting toen over een paar dagen volgen zou. Als gewoonlijk werden bekende en onbekende debiteuren en crediteuren opgeroepen van overleden, of ook van vertrekkende personen, en onder de laatsten trof men mede den naam aan van den afgetreden landvoogd mr. Herman Willem Daendels, ofschoon die toen reeds „zeilende” was. Als altijd verschenen er advertenties van neringdoenden, waarbij in denzelfden adem werden opgenoemd: penneschachten, wagentrijp, muizenvalen, spermaceti-kaarsen, spaansch groen, enz. Ook manufactures, waarvan de namen ons vreemd geworden zijn, laat staan de stoffen zelve: malmals, palmposen, iseries, patkolen, gerrassen, enz. Echo's

A B V M

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

Kleeding naar maat

gedurende de maand Februari speciale goedkope aanbidding der nieuwe modellen van het n.g. voorjaar seizoen

Costumes naar maat . . fl. 38.—
 Mantels naar maat . . fl. 69.—

Den Haag Spuistraat 8

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 ^{hoek} Heerengracht - Amsterdam

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Nuis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Valerius
FRIEZENZEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

H **Hammond School en COPIERINRICHTING** **S**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copierwerk.
Strengste discretie verzekerd. 82

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige practijk kunnen wij
U het beste leveren, in de meest kostbare,
maar ook in de eenvoudigste uitvoering.
Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
Lingeries - Bedlinnens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen
Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op
iedere aanvraag franco.

**Specialiteit: Tafel-, Bed-
en Huishoudlinnens**
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

H. A. VERHEIJ
ACCOUNTANT
LID DER NEDERL. BOND VAN ACCOUNTANTS
VONDELKERKSTRAAT 17
TEL. Z. 3603 AMSTERDAM

van eenzelfde reclame als de hedendaagsche vonden in het blad een klankbord — koopt, menschen, koopt! Macao'sche stroohoeden, Chineesche kammen, Bengaalsche seroeten (sigaretten), Mazulipatamsche snuif, maderawijn in kwart pijpen, plaatijzer bij de pikol, azijn in bottels, rijst bij de heele en halve kojang, smeer- en waskaarsen, spaansche zeep en glazen ruiten.

Voorts advertenties over de slavenmarkt. Zwarte heidenen in soorten, mannetjes en wijtjes; grootste voorraad verkrijgbaar bij den cipier der burgerboeien. Er kwam daar, mocht men de courant gelooven, puike waar op den afslag, 't zij dat het een „completee lijfjongen“ gold, die ook kappen, scheren en kousen breien kon, of een „harp-speelder“ met den geusurpeerden naam van Orpheus. De Eurydices waren er gemeenlijk bij, geafficheerd als gezonde en werkbare negermeiden, nog niet aftands geworden, ten minste wanneer ze uit landen kwamen waar het tandenvijlen in zwang was. Bij sommigen werd aangeteekend: jongkraams, niet anders dan alsof men op eene veiling van kanarievogels de aandacht zou vestigen op het getal der excellente broedpoppen.

Eene uitzondering, ook voor dien tijd, was eene bekendmaking van curatoren in zekeren boedel, dat in de Stadsherberg te Semarang aan den meestbiedende verkocht zou worden een aan dien boedel in Holland toegevalen erfdel, groot ongeveer f 30.000 en berustende te Utrecht onder de familie van den overledene, zullende de opveiling geschieden in portien van f 1000 Ned. Ct. ieder, waarvoor de noodige wissels zullen worden verleend, te betalen in contante zilveren muntspieën. Onder de annonces van landerijen in die laatste nummers van de *Bat. Kol. Cour.* werden mede aangetroffen de voorwaarden van verkoop van perceelen in Krawang; daaronder de singuliere bepaling, „dat koopers, in wier landen vuurstenen gevonden worden, die alleen aan het gouvernement mogen leveren, op straffe als bij de wet tegen het ter sluik verkoopen van buskruid bedreigd.“

Aldus droeg de courant nog hare gewone papieren physionomie, terwijl toch het einde reeds daar was. Alles scheen rustig in dit kleine Rome — en Hannibal-Raffles stond voor de poorten. Twee dagen na dit nummer van 2 Aug. 1811 zeilde de vloot van lord Minto de reede van Batavia op en vier dagen later was de stad in zijn bezit.

Te midden van de algemeene verwarring, voortvloeiend uit den aanval der Engelschen, lang voorzien en toch nog onverwacht, bestond er voor het schrijven en drukken eener officieele courant geen gelegenheid meer. De heele regeeringsmachine was onklaar geworden, het leger na den val van Meester Cornelis op de vlucht, de gouverneur-generaal welhaast een krijgsgevangene. Met stille trom en zonder autorisatie nam de *Bat. Kol. Cour.* een einde. En de regeering had juist zulke goede voornemens gehad tot verheerlijking van het Fransche régime in den persoon van den Franschen keizer. Het was den gouverneur-generaal (Janssens) niet onbekend, dat vele notabelen de kolonie met leede oogen van Nederlandsch Fransch hadden zien worden en de komst der Engelschen tegemoet zagen als het minste van twee kwaden. Na de bekommerlijke toestanden uit de laatste dagen der O.-I. Compagnie en de administratieve verwarring, na het harde meesterschap van Daendels, dien sommigen wel voor een koloniale *fou furieux* wilden doen doorgaan, waren zeer velen in den lande geneigd de Engelschen als verlossers in te halen — en Janssens wist het. In zijne geheime missives aan de regeering te Parijs kwam hij met soldateske vrijmoedigheid er voor uit, „dat ontevredenheid en wanhoop ten toppunt waren gestegen en dat de Europeanen de Kolonie in handen van den vijand wenschten te zien, opdat een bestuur, dat allen verbittert, een einde zou nemen.“

Bij een zoo weerstrevigen geest en lettende op de teekenen des tijds meende hij, toen de verjaardag des keizers naderde, dat het geraden was om de vertooning maar met bekwaamen spoed en behoorlijke voorbereiding op touw te zetten, of ze

mocht eens falikant uitkomen. Van den wijsgeer Pythagoras ging het verhaal dat hij zijne leerlingen, alvorens hen te onderrichten in de verhevene leerstukken der filosofie, stichtelijke liederen liet zingen, ten einde hen voor zulk onderwijs in de vereischte stemming te brengen. Volgens dat beginsel floot ook de regeering te Batavia der goë gemeente een wijsje voor. Keizer Napoleon's verjaardag viel op 15 Aug., maar reeds drie weken van te voren werd in de *Bat. Kol. Cour.* de demonstratie voorbereid. In het nummer van 22 Juli 1811 deed de landvoogd eene bekendmaking afdrukken, gericht tot de civiele en militaire autoriteiten, de in- en opgezetenen van Groot Java, waarin zinsneden voorkwamen als deze:

„Het mag Zijner Majesteits onderdanen in deze kolonie voor de eerste maal gebeuren ook dit groote feest mee te vieren. Wij leven in bedrukte en kommervolle tijden; dan, na geleden te hebben wordt voorspoed het best gevoeld. Blijft voorspoed onafgewisseld voortduren, zoo is het bijna geene genieting meer; dit was lang het geval onzer voorouders. Dit land behouden, den adelaar ongeschonden bewaard te hebben, zal deze kolonie de gunst van onzen Souverein geheel doen verwerven. Nimmer heeft de wereld een vorst gehad, die groot-scher beloonde, die milder zijne weldaden uitstortte; dan ook, Hij onttrekt zijne weldadige hand aan hen, die zich onwaardig toonen zijne onderdanen genoemd te worden.“

Dat waren de vrienden der Engelschen, de aspirant-landverraders, wilde Z.Exc. zeggen. Onder de vorige regeering waren met zulke Angliomanen wel eens korte metten gemaakt. Gelijk men bij den dood van Cornelis Speelman in de gevangnissen van het Kasteel een honderdtal personen vond, van wier vergrijpen de achtbare Raad van Justitie niets afwist, maar die daar zaten als „politique gevangenen van den Generaal,” zoo werden ook na Daendels' vertrek een aantal burgers verlost, welke hij als „suspekten” in arrest naar het binnenland had gezonden. 't Waren enkelen uit velen, en die velen werden gewis in de officieele bekendmaking bedoeld. 't Was een patriotisch snuifje aangemengd met gelegenheds-filosofie, 't welk hier der burgerij werd aangeboden, maar de troost omtrent het derven van dien voorspoed was bijster schraal. Vermoedelijk had men toch liever dien „onafgewisselden voortduur van voorspoed” gehad, die bijna geen genieting meer mocht heeten, dan het andere uiterste: den onafgewisselden rampspoed der laatste jaren.

„Napoleon heeft geen andere gunstelingen dan braven” — heette het verder. „Laat ook de inlander van de vreugdebedrijven niet uitgesloten worden; dat men hem wel beduide welke deze dag is. Eerbied voor zijne meerderen is hem aangeboren en hoezeer zal hij niet van dat gevoel doordrongen worden, zoo men hem den grooten keizer wel doel kennen.“

En nog een turfmand vol van dat geziegezaag! — zou Betje Wolff hier gezegd hebben.

Hetzelfde staatsstuk gelastte verder het houden van een openbaren bededag in de kerken, pavoisereeren met vlag en wimpel van de schepen ter reede, paradeeren der garnizoenen, versiering der openbare gebouwen met de Fransche tricolore en den adelaar met de keizerlijke kroon, die evenwel ook door een gekroonde N. vervangen mocht worden; voorts officieele receptie en complimenteering, terwijl het in 't algemeen aan alle eerste ambtenaren en ingezetenen werd overgelaten „om dezen heugelijken dag naar eens ieders verkiezing verder te beleereen“.

„Die Botschaft hör' ich wohl, allein mir fehlt der Glaube”, kunnen met Goethe's woorden de Batavia'sche kommiezen gemompeld hebben, die wisten wat de gouverneur-generaal in zijne geheime missives naar Parijs had geschreven omtrent de werpstemming in de kolonie. Zij wisten wat al die wieroek voor den keizer beteekende, en die lofspraak waaronder eene alledaagsche bescheidenheid bezweken zou zijn. „Allemaal wind en 'n En-

PIANOHANDEL
P. MOSTERT
Reinkenstraat 16 DEN HAAG
Vakkundig Stemmen en Repareeren
Gereedmaken voor de Tropen

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden

Opgericht 1838

te 's-HERTOGENBOSCH

Opgericht 1838

DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNIG BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.

DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

gelsche *notting!*" — zou in later dagen Multatuli's pakhuisnecht er van gezegd hebben.

Het feestprogramma was weidsch genoeg opgezet; alleen illuminatie kwam daarop niet voor. Daarvoor was de olie te duur en ook te schaarsch. Toen onder Daendels de verjaardag van koning Lodewijk Napoleon gevierd zou worden, was 't de victualie geweest waaraan het mangelde. Op rijst en klapperwater kon een burger bezwaarlijk aan 't „blaken" gaan. Ditmaal was er geen olie in de lamp. De proclamatie legde daarvan deze getuigenis af:

„Den gouverneur-generaal zoude eene algemeene illuminatie op Napoleonsdag bijzonder gevallen zijn; dan, daar hij heeft laten onderzoeken welken invloed zulks op den prijs van de olie zoude hebben, is het hem gebleken dat de verlichting van den tuin, waar hij zijn verblijf houdt, alleen reeds de prijzen van deze behoefte van eerste noodzakelijkheid heeft doen stijgen, en dat eene algemeene illuminatie dezelve tot eene buitensporige duurte zou brengen, en voor de niet geodee gemeente onverkrijgbaar doen worden. Zoo wil de gouverneur-generaal, dat het in dezen bij de goede intentie blijve."

Derhalve, geen lampions en vetpotjes; en voor de kongsies, welke de oliemarkt beheerschten, welke zich op een levendige vraag naar klapper-, djarak- en andere oliën reeds gespist hadden, was dit besluit van Z.Exc. een klontje uit de pap.

Bekendmakingen als deze helpen de laatste nummers vullen van de *Bat. Kol. Cour.*, toen reeds de doodsklok luidde voor de Hollandsche heerschappij op Java. Er zou daar geen Napoleonsfeest gevierd worden, met „goede intentiën" in plaats van illuminatiepittjes. Maar wel een Georgesfeest. Want op 4 Juni 1812 viel de verjaardag in van George III, koning van Engeland, en daar de kolonie inmiddels Engelsch geworden was, werden de voorschriften omtrent de viering van dien dag in een Engelsch dagblad afgekondigd.

(Wordt vervolgd).

Jaarverslag

Van de Studie-Commissie der Vereen. „Oost en West", over het jaar 1921.

In den loop van 1921 had de Commissie het verlies te betreuren van een harer leden, den heer A. N. J. Fabius, die, in Februari zijn ontslag wegens ziekte genomen hebbende, in Juni d.a.v. overleed. Bij zijne teraarde bestelling herdacht onze voorzitter de verdiensten van den overledene, die verscheidene jaren lid onzer commissie geweest was. De heer Dr. H. D. Tjeenk Willink vertrok in het najaar naar Indië en kon daardoor de beide laatste vergaderingen op 10 September en 15 November niet bijwonen. Ook de heer Ir. J. Th. Gerlings vertrok derwaarts terwijl ambtsbezigheden den heer Mr. Dr. A. M. Joekes naar Genève riepen, tengevolge waarvan deze beide heeren op de vergadering van laatstgenoemden datum afwezig waren. Overigens onderging de commissie in haar samenstelling geen verandering, zoodat zij aan het einde van dit jaar bestond uit de navolgende leden:

G. J. Oudemans, voorzitter, Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, ondervoorzitter, F. H. A. van der Brugh, secretaris. Voorts: Mevr. E. van Deventer—Maas, Mr. J. H. Abendanon, Prof. Mr. D. van Blom, C. W. Th. baron van Boetselaer van Dubbeldam, Prof. J. C. van Eerde, Ir. J. Th. Gerlings, Prof. Ir. J. Haringhuizen, Prof. Dr. G. A. J. Hazeu, Mr. Dr. A. M. Joekes, W. C. Ketelaar, Ir. H. H. van Kol, Dr. H. F. Lumentut, Dr. H. D. Tjeenk Willink en Dr. C. J. Vinkesteyn. De heeren Gerlings, Joekes en Ketelaar, vertegenwoordigers in het Centraal Comité voor de opleiding van Indische jongelieden in Nederland, onderscheidenlijk van de Tjandistichting, het Max Havelaarfonds en de Nederlandsch-Indische Onderwijs- en Studiekas, waren als zoodanig lid dezer commissie. De heeren J. C. Hietink en B. J. Visscher bleven ook in het verslagjaar onze gedelegeerden.

Vergaderingen hadden plaats op 12 Februari, 21

Mei, 10 September en 15 November. Die van 21 Mei werd bijgewoond door den heer H. M. van Haeften als belangstellend lid der in Indië te vorigen jare opgerichte Indische Voorlichtingscommissie, terwijl alle deze bijeenkomsten met uitzondering van die van 10 September j.l. werden bezocht door Mr. W. Sonneveld, voorzitter der vereeniging „Oost en West".

Wat de werkzaamheden der commissie betreft, ook aan het einde van dit jaar kan zij op een vruchtbaeren arbeid terugzien. Velerlei vraagstukken op het gebied van studie en opvoeding werden uitvoerig behandeld en konden tot concrete voorstellen leiden.

Zoo werd aan den Minister van Landbouw een verzoekschrift ingediend, om de 4e alinea van artikel 49 van de wet, regelende het Hooger Veeartsenijkundig Onderwijs, te wijzigen, waarbij bepaald is, dat men 2½ jaar aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht de genees- en heelkundige behandeling van zieke dieren moet gevolgd hebben, alvorens het laatste veeartsenijkundig examen te kunnen afleggen en werd aan den Minister van Koloniën en den Senaat van de Veeartsenijkundige Hoogeschool in Utrecht verzocht, adhaesie daaraan te betuigen, waaraan, naar wij meenen te weten, door beiden voldaan is. De wijziging dier alinea kwam de studie-commissie noodzakelijk voor, omdat zij een beletsel was voor Indische veeartsen, die een jarenlange practijk in Indië gehad hebben, om, als zij daarvoor reeds geheel gereed waren, bedoeld eindexamen af te leggen.

Verder werd de positie van de Indische rechtskundigen (abituriënten van de Indische rechtsschool), die op het oogenblik in Leiden voor den meesters- en doctorstitel studeeren, besproken. Vóórdat echter daadwerkelijk opgetreden kon worden, bleek dat het college van professoren van de vereenigde faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte reeds concrete voorstellen tot regeling dier positie ingediend had, terwijl ook ons lid, de heer van Kol, de zaak in de Eerste Kamer door het stellen van vragen aanhangig had gemaakt.

Van de gebeurtenissen, die in het verslagjaar voorvielen, zij allereerst vermeld de totstandkoming met milden steun der Regeering van het Tehuis voor Indische Studenten, dat den 15en Maart j.l. in tegenwoordigheid van autoriteiten en genoodigden op eenigszins plechtige wijze werd geopend. Ging hiermede een door velen reeds lang gekoesterde wensch in vervulling, zij mag eene bekroning heeten op het werk van die, hetzij uithoofde hunner positie of werkkring, hetzij door hunne belangstelling in de aangelegenheden der studeerende Indische jongelingschap, als van zelf aangewezen zijn om alles wat op dit gebied kan en behoort te worden gedaan, in den kring hunner bemoeiingen te betrekken.

Dank zij den ijver en de toewijding van eene daartoe benoemde commissie, bestaande uit de dames van Deventer en Raedt van Oldenbarnevelt en den heer Hietink, directeur van het Tehuis, geschiedde de inrichting en wat daartoe behoort met loffelijken spoed en was het Tehuis spoedig geheel gereed voor zijne bestemming. Aanvankelijk was het bezoek gering, maar naarmate het Tehuis grotere bekendheid kreeg, steeg het aantal bezoekers en loge's in die mate, dat thans geconstateerd kan worden, dat het Tehuis in een groote behoefte voorziet.

In de Commissie van Beheer van het Tehuis kwamen geen wijzigingen, zoodat zij nog bestaat uit: de heeren A. W. F. Idenburg, Oud-Gouverneur-Generaal van N.-I., ere-voorzitter en Ir. J. Th. Gerlings, voorzitter; verder de dames E. van Deventer-Maas en D. E. Raedt van Oldenbarnevelt van Maarseveen en de heeren Mr. J. H. Abendanon, Mr. W. Sonneveld en Dr. C. J. Vinkesteyn, terwijl de directeur van het Tehuis als secretaris fungeert. De heer G. J. Oudemans, raadsheer voor studeerenden aan het Ministerie van Koloniën, werd door

Firma AUG. SAVELKOUL

Heerenkleeding naar Maat

Indische Uitrustingen

BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.

Vraagt geillustreerden Catalogus

Dans- Instituut

B. STERNFELD

Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze te Genève

Koningin Emmakade 133 Tel. M. 3348
'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in
Modern Dansen
alsmede in
Klassiek,
Plastiek
en Rhythmische
Gymnastiek.

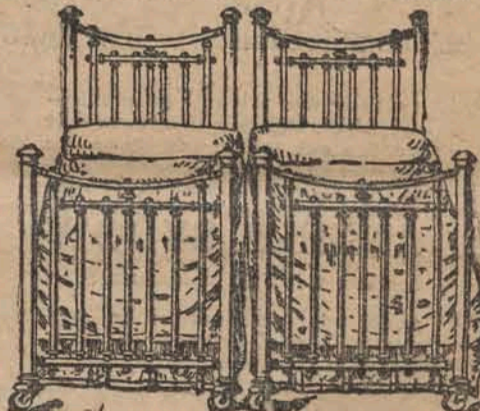
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsstraat.

TELEFOON H. 2120

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8½—12½ en van 2—6 uur.

Adverteeren doet verkoopen.

Hot beste Engelse Rijkswiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste Hollandsche Rijkswiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 154 Telefoon H. 3742

● **Genua en Marseille** ●

Geregelde Koeriersdiensten.
voor passagiers.

REISBUREAU LINDEMAN.

's-Gravenhage

Arnhem Groningen Utrecht

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuifabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 %o gewaarborgd.

HESSELS & MAK'S

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

BEZUIDENHOUT II DEN HAAG

Aanvang der privat- en clubles-
sen medio October. Desgewenscht
worden ook lessen ten huize der
families gegeven. Aan onze academie
is voor dit seizoen verbonden

ANGÈLE SYDOW

Leerares v. h. Conservatorium R'dam

onder wier persoonlijke en artistieke
leiding Privat- en Club-
lessen in Rhythmische Gymnastiek
Klassieke en Karakter Dansen
worden gegeven.

Spreekuren dagelijks BEZUIDENHOUT II
van 11-1, van 2-4 en van 6 1/2-7 1/2 uur.
Prospectus op aanvraag.

DE GROOTSTE KEUZE **GRAMOPHONES** EN
PLATEN Merk **HIS MASTER'S VOICE**
bij **WILLEM SPRENGER.**
PASSAGE 46. Agent der Gramophone Comp. Ltd. DEN HAAG
STEEDS HET NIEUWSTE! Tel: 3778. STEEDS HET BESTE!

den Minister tot Regeeringsemissaris aange-
wezen.

Als een ander voornaam punt in dit verslag be-
hoort te worden aangemerkt de oprichting van een
Steunfonds voor West-Indische Studeerenden. De
voorzitter dezer commissie besloot midden October
pogingen in het werk te stellen om dit denkbeeld,
dat reeds eenige jaren gesluimerd had, te verwe-
zenlijken en wendde zich daartoe tot den voorzit-
ter der West-Indische commissie, den heer W. J.
Cohen Stuart, die aanstonds tot samenwerking be-
reid bleek te zijn. Dientengevolge werd op 29 Oc-
tober eene vergadering der West-Indische commis-
sie, aangevuld met enkele daartoe uitgenoodigde
autoriteiten, belegd. Op die vergadering leidde de
heer Oudemans het onderwerp in, dat tot gedach-
tenwisseling aanleiding gaf, met het resultaat, dat
dank zij de door den voorzitter van „Oost en
West” op een gunstig oogenblik toegezegde steun-
verleening, de oprichting van het fonds in begin-
sel verzekerd was en nog staande deze zitting eene
sub-commissie benoemd werd, om de statuten te
ontwerpen.

Melding dient nog gemaakt te worden, dat de
commissie stappen gedaan heeft om te geraken tot
een behoorlijk geldelijken waarborg ten aanzien
van ouders en voogden in Indië, die hunne kin-
deren of pupillen herwaarts zenden, om hunne
studie aan te vangen of te voltooien en dat het Cen-
traal Comité, hierboven reeds gemeld, aan de stu-
diecommissie twee pupillen toeweest, een jong-
mensch dat de lessen der Middelbare Koloniale
Landbouwschool te Deventer volgt en een dame,
die zich hier voor het conservatorium voor muziek
verder bekwaamt; beiden worden financieel ge-
steund door de Studiebanc te Weltevreden en ge-
ven alle reden tot tevredenheid.

Ten slotte zij een woord van hulde gebracht aan
de beide gedelegeerden dezer commissie, de heeren
Hietink en Visscher, die, ook blijkens hunne op
elke vergadering uitgebrachte waardevolle versla-
gen, met onverdroten ijver voortgaan de studeeren-
de jeugd uit Indië, die daaraan behoefte heeft, in
alle opzichten te steunen en van raad te dienen.

Den Haag, 10 Januari 1922.

De Voorzitter,
G. J. OUDEMANS.
De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De landsdienaren.

Aan de repliek van den heer Muurling; den alge-
meen regeeringsemissaris in den Volksraad, ont-
leenen we o.m. (Sum. Post 7 Dec.):

Uit de rede van den heer Den Hollander zou
spr. de gevolgtrekking maken, dat de heer Den
Hollander de grootte van die goede kern van
landsdienaren kleiner schat dan de regeering
meent te mogen doen. De regeering is overtuigd,
dat het gros der ambtenaren wel degelijk gevoelt
en begrijpt, dat er gewerkt moet worden, en dit
dan ook doet. En zij acht het een groote onbillijk-
heid tegenover de talrijke noeste werkers in
's lands dienst begaan, indien in een deel der pers
een voorstelling wordt gegeven alsof de landsdie-
naren zijn plichtvergeten luiards en tijdvermor-
sers. Natuurlijk zijn er in 's lands dienst ook zwarte
schapen, te talrijker, naarmate die dienst uit-
gebreider is, maar de regeering acht zich aan hare
dienaren verplicht, openlijk stelling te nemen tegen
pogingen, de uitzonderingen als regel voor te stel-
len en het te doen voorkomen, alsof plichtsver-
zuim in plaats van plichtsbetrachting regel is.

De tegenstelling, die wordt gemaakt tusschen
den zwoegenden particulier en den luiierenden

F. C. DE BRUYN

eenigst adres voor de bekende

„Parakan Salak” Thee,
f 1.00 per pond.

NEEMT PROEF.

Danckertstraat 43. Tel. M. 4088 en M. 4089

ambtenaar, is onjuist en is een gevaar, want zij
vormt een deel van een systeem om te trachten,
alles wat het Gouvernement onderneemt, in dis-
crediet te brengen.

(Verscheidene stemmen: Zeer juist).
Tegen dergelijk pogen neemt de regeering met
de meeste beslistheid stelling, en zij verwacht daar-
bij den heer Den Hollander en zijn fractie aan
haar zijde te vinden.

Terecht heeft de heer D. H. als geneesmiddel
aangewezen soberder inrichting van den staats-
dienst bij intensiever arbeid. De arbeidsmethode
dient verbeterd dan wel vereenvoudigd; finan-
cieel-moeilijke tijden dwingen daartoe zoowel in
's lands dienst als in particuliere bedrijven, maar
met dit te erkennen wordt geen smet aangewreven
aan de landsdienaren, evenmin als aan den em-
ployé der particuliere bedrijven. Laat ons in
plaats van tot onderlinge verdeeldheid tusschen
twee groepen van ingezetenen te stoken, liever er-
kennen, dat dezelfde oorzaken dezelfde gevolgen
hebben gehad, zoo in 's lands dienst als in het
particuliere bedrijf, en dat thans dezelfde oorzaak
wederom hetzelfde gevolg voor beiden heeft. De
heer D. H. heeft er verder op gewezen, dat de
staatsorganisatie, wat hij noemde de nimmer fal-
ende menselijke factoren als persoonlijke ver-
antwoordelijkheid, persoonlijke aansprakelijkheid,
persoonlijk belang bij het welslagen van eigen
werk, veel te strak reglementeert.

Dit is niet te ontkennen, maar het is moeilijk
daarin wijziging ten goede te brengen. De regeling
van den rechtstoestand der ambtenaren bijv., even-
als het nieuwe bezoldigingsstelsel, zullen meerdere
rechten geven ook aan de middelmaat en wie daar
beneden staat.

Dit is te betreuren, maar het alternatief opent
de deur wijd voor willekeur. Het is ook de wensch
der Regeering om energie en toewijding te bevor-
deren en aan te kweken.

Indien de particuliere ondernemingen in steeds
toenemende mate zouden voortgaan, bekwaame
ambtenaren aan 's lands dienst door het bieden
van oncindig veel betere financiële voorwaarden
te onttrekken, zou het niet onmogelijk zijn, dat
eenmaal tot het toekennen van tantièmes zal
moeten worden overgegaan. Het is bekend, dat de
heer Albarda bij de behandeling van het Djambi-
ontwerp bereid bleek, ingeval van staatsexploita-
tie, aan den leider daarvan tantièmes toe te ker-
nen van dusdanigen omvang, dat aanbiedingen van
de particuliere industrie geen vat zouden hebben.

Winstaandeelkassen

zeide de heer Muurling o.m.: De Regeering is
overtuigd, dat geen kapitaal zich zal terugtrekken,
noch aan Indië zal worden onthouden, op grond
van de winstaandeelkassen. Men weet, dat die al-
lerminst bezwarend kunnen zijn.

Het spreekt vanzelf, dat de formeele en mate-
riele bezwaren, die tegen de winstaandeelkassen
zijn aangevoerd, worden overwogen; de Regeering
heeft de belanghebbenden in de gelegenheid ge-
steld hun bezwaren mede te deelen, ten einde de
zaak met den meesten ernst te kunnen behande-
len. De aangelegenheid wordt nu verder bestu-
deerd en bewerkt. Men vergeet niet, dat het hier
niet geldt een nieuw denkbeeld, maar een denke-
beeld, reeds in 1919, zij het dan ook in eenigszins
anderen vorm, door den huidige landvoogd in de
Tweede Kamer ter sprake gebracht, toen door den
minister Idenburg met sympathie begroet en
later, toen het verder in de Kamer ter sprake werd
gebracht, ook door den minister De Graaff gunstig
werd beoordeeld.

De nieuw opgerichte ondernemersraad heeft voor
de Regeering hoegenaamd geen bezwaar; integen-
deel, het is verstandig, dat de ondernemers in
moeilijke tijden zich vereenigen om gezamenlijk
hunne belangen te bespreken en te behandelen.
mits, en de Regeering hoopt en vertrouwt, dat dit
het geval zal zijn, de ondernemers daarbij het al-

Centraal-Apotheek DE KOEDOE

Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053

ALLE RECEPTEN worden

tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Adverteeren doet verkoopen.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782

DEN HAAG.

gemeen belang en de belangen hunner werknemers niet vergeten en streven naar goede samenwerking tusschen kapitaal en arbeid.

Lord Northcliff op Java.

Bij zijn bezoek aan Java sprak de Britsche krantenkoning over verschillende onderwerpen met den heer Bekker (*Aneta*), terwijl zij van Priok naar Weltevreden reden. In de *Deli Crt.* van 12 Dec. lezen wij hiervan o.m.:

„Hebben jullie hier ook Japansche fotografen, barbiers en ladies? Ja, weest voorzichtig. Gevaarlijke kerels, niet te vertrouwen. Weet u, dat die Japanners nog steeds erg oorlogs- en hebzuchtig zijn? Ja, de koloniën van de Dutchmen vinden zij nog altijd verdraaid mooi. Maar ze zullen wel oppassen; Engeland en Amerika houden een wakend oog in het zeil.

Dat komt vandaag of morgen toch tot een oorlog tusschen Amerika en Engeland aan den eenen en Japan aan den anderen kant, tenminste, als Japan niet tijdig inbindt, waarop m.i. echter veel kans bestaat. Mijn Japansche couranten vrienden hebben mij verteld, toen wij zoo over de conferentie te Washington spraken, dat Japan nu wel erg prat gaat op zijn vloot, op Shantoeng en Hankow, enz., maar dat de Japansche oorlogspartij beslist geneigd zou zijn om alles te laten varen, zelfs de vloot, behalve Manchoerije. De rest, daar geven ze niets om. Hun vloot? Het Japansche volk haat die vloot, waarvoor het krom moet liggen en zware belastingen moet betalen. Een gewone hoed, die in Londen een pond sterling kost, daar betaal je in Japan ruim vier pond voor; allemaal een gevolg van de hooge invoerrechten, ten behoeve van de vloot. De Japanner in doorsnee moet niets van al dat wapengekletter hebben, maar men mag men kan er zich niet uiten. De kranten staan alle onder de strengst mogelijke censuur, het publiek savoureeert slechts gecensureerde artikelen en berichten. De oorlogspartij heeft nog teveel de overhand, maar dat zal wel minderen.”

De heer Bekker (*Aneta*) wees Northcliff op het *Aneta*-telegram van den vorigen dag, meldende, dat volgens officieele personen de Japansche Regeering Kato zou hebben geïnsrueerd voet bij stuk te houden, wat betreft het percentage van 70 pCt., welke gevolgen zulks ook moge hebben.

„Grootspraak, allemaal bluff. Het Japansche volk staat er heusch niet achter. Het Japansche volk voelt niets voor een verlenging van het Engelsch-Japansche verbond, werkelijk niet. En hoe is de positie van de pers hier? Zijn hier veel dagbladen en hebben zij veel invloed?”

Volgde een uiteenzetting, met zeer veel belangstelling aangehoord. Het verbaasde hem zeer te vernemen, hoe uitgebreid en invloedrijk de pers in Indië is. De diverse oplagen waren even zoovele openbaringen voor hem, waar volgens hem de „North China Daily News”, het grootste in het Engelsch geredigeerde blad van het Verre Oosten, een circulaatie heeft van 5500 exemplaren per dag. Door Batavia en Weltevreden rijdend, vervolgde lord N.:

„Wat een schitterende stad, hoe prachtig is alles gesitueerd, hoe pittoresk is de Chineesche wijk, die oud-Hollandsche woningen, die je zoo levendig doen terugdenken aan good, old Holland. Hoe zindelijk is Weltevreden, de straten zijn even netjes en zindelijk als in Den Haag; wat zonde en jammer, dat in Europa en elders zoo weinig bekend is omtrent deze streken. Zelfs jelui ei, Holland weet bitter weinig af van deze prachtige eilanden.”

Nog even bij het heilig kanon gestopt en het Inlandsche Volksraadslid Djajadiningrat aangewezend, die passeerde, waaruit met een „Hm” de volgende vraag voortkwam: „Hoe staat het met den Inlandschen volksgeest in Indië? Drang naar zelfstandigheid? Begrijpelijk, maar laat de Hollanders de haas blijven. Geef den Inlanders niet te veel scholen en onderwijs; daar hebben jelui later spijt van. In de Philippijnen deed men hetzelfde en nu zit men met de gebakken peren.”

Het Hertogspark werd doorgereden, langs het Volksraadsgebouw. „O, is dat het gebouw van de

Peoples-Council? Gelukkig niet zoo'n groot en massaal gebouw. Hoe grooter het gebouw van jelui Volksraad, hoe kleiner de macht van de Hollanders in deze Koloniën. Hoeveel leden telt de Volksraad? Veertig? Maar het meerendeel bestaat toch uit Hollanders, nietwaar? Juist, gelukkig maar.”

Na een rit van anderhalf uur door de benedenstad en Weltevreden stopte de auto precies op tijd voor het *Aneta*-building.

„Jelui Hollanders behooren ook tot de punctueele menschen. Niet alle volkeren bezitten die deugd.”

Kunst voor Indië.

Den 6en December herdacht Batavia het 100-jarig bestaan van zijn schouwburg. Aan den vooravond schreef mr. Thomas een belangwekkend hoofdartikel in het *Bat. Hbl.*, waarin hij o.a. zegt, dat de Regeering op stuitende wijze haar plicht jegens de Schoone Kunsten heeft verzaakt en blijft verzaken.

Het Indische kind is doorgaans met uitnemende stemmiddelen begaafd..... een zangschool ontbreekt hier.

Het Indische kind is doorgaans met groote muzikaliteit bedeed..... een muziekschool ontbreekt hier.

Menig Indisch kind toont wezenlijke tooneelgaven te bezitten..... een tooneelschool ontbreekt hier.

Vele Indische kinderen geven blijk van bewonderenswaardige begaafdheid in het schilderen..... een schildersschool ontbreekt hier.

En zoo zouden wij kunnen voortgaan met te wijzen op de vele tekortkomingen der Regeering, die den weldadigen, milden, beschavenden invloed der Schoone Kunsten maar niet kan of wil inzien.

Wat dunkt u, Indo-Europeesch Verbond, zoudt gij u niet op de bres willen stellen voor de verdediging van dit goed recht van Indië? Het leven in Indië is zoo troosteloos dor, zoo ontmoedigend leeg, omdat de opbeurende, verkwikkende invloed der Schoone Kunsten, wij zouden haast zeggen: stelselmatig uit deze gewesten geweerd wordt. Ligt het niet op uwen weg, Indo-Europeesch Verbond, om al uwen invloed bij de Regeering aan te wenden tot verhooging van Indië's beschavingspeil door de Schoone Kunsten in Indië tot den hoogen rang te verheffen, welken zij in alle beschaafde landen innemen?

Indische trilbeelden.

Mr. Flindt, de operateur van de filmfabriek *Industria*, vertoonde in zijn woning te Bandoeng enkele nieuwe films.

De *Loc.* van 8 Dec. zegt hiervan o.a.: De zeer hoog gespannen verwachtingen zijn niet teleurgesteld. Er zijn menschen, die niet van de film houden, die het trilbeeld een akelig surrogaat van de werkelijkheid vinden, een genoegen voor de groote massa, die alleen gevoelig is voor grove prikkels. Schrijver is niet zoo fijnbesnaard. Zeker, de draken, welke Amerika bij massa-import levert, kunnen hem maar matig bekoren, maar hij kan soms genieten van een voortreffelijk geënceneerde en goed gespeelde film en kan sterk onder den indruk komen van een mooie natuuroopname.

Hij geeft toe, dat een warme, benauwde zaal, met een publiek, dat dikwijls op de meest on gepaste oogenblikken van instemming met of afkeuring van de handeling doet blijken, geen omgeving is om behagelijk te genieten. Maar juist daarom was de entourage in de ruime woning van den heer Flindt, zoo uitermate geschikt om rustig het mooie in je op te nemen. En schoon was het! Eerst de beklimning van den Merapi door dr. Kemmerling; het ruwe berglandschap, de krater, de glijdende lavablokken, die rookend naar beneden gleden, de verrukkelijke rustige vergezichten op de vlakke van Magelang en den Soembing.

Niet minder mooi, maar van gansch anderen aard, waren de opnamen van het bezoek van den Landvoogd aan het meer van Bagendit, de spelevaart op het sitoe, de volksspelen, het panorama van Lèlès. Toen kwam de begrafenis van den ver-

Dans-Instituut NICK H. WISSE

Gediplomeerd Dansleeraar
PASSAGE 19 DEN HAAG

Club- en Privaatlessen

in de Moderne Dansen

Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente).

Inlichtingen dagelijks van 2-4 en 7-10 uur.

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN

SPONSEN ZAKKEN

BADMUTSEN

151

..... Vereeniging voor Correspondentie-Onderwijs

Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**

Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.

Opleiding akten M.O. Wiskunde (K1 en K2), Boekhouden (K11), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m MK), Werktuigkunde (K1), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).

Honderden Geslaagden.

Adm.-Adres: Koninginneweg 177

AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect ED. CUYPERS HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukwerk ook eerste klas Kunstdruk kunnen vervaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen 159
HEULSTRAAT 13 naast „Bocatan”
en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het NIEUWSTE op het gebied van

DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Dinners en Soupers.
135 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10 uur
DINER.

Voor Hotelgasten en Bezoekers heeft „Boschhek” **Luxe Auto's** disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heinplein, Tel. { M. 3874
 M. 3875
 Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 37, Tel. 83.

ongelukten vliegenier, kapitein van Houten en eindelijk een bezoek aan Makasser, de haven, het oude fort „Rotterdam”, de kerk en den waterval van Maos. De viering van den 70en verjaardag van Bandoeng's burger Soesman verwekte een applaus „bij open doek”.

De jaarbeursfilms, de motorwedstrijden, het bloemencorso, het bezoek van den Soesoehoenan van Solo, de volksspelen, het Bandoengsch straatleven waren buitengewoon goed; een gedeelte van de „Sangkoeriang”-film, n.l. de afdaling in den krater van den Tangkoeban Prahoe, door de heeren Jhr. Feith en Wormser had erg veel succes.

Waar de technische en artistieke verzorging van al deze films niets te wenschen overliet, twijfelt schr. niet, of de opvoering in de bioscopen op Java zal veel publiek trekken. Niemand zal de kennismaking met deze vruchten van eigen bodem betreuren.

De S. S. voelt het geducht.

Dat de malaise het bedrijf drukt, voelt wel geen maatschappij zóó, gelooft de *Ind. Crt.*, als de S.S. Het blad verneemt, dat er totaal geen nachttreinen meer loopen op de geheele lijn. Ruim 600 wagons — men sprak ons van getallen tusschen 500 en 1000 — staan leeg te wachten.

De toestand is als in 1914. En dat beteekent dus — wat toen normaal was — nu groot verlies.

UIT DE INLANDSCHE PERS.
 Het Congres van de Centrale Sarikat Islam.

I.

Dit congres had plaats op den avond van 6 October 1921, ter hoofdplaats Soerabaya en werd bijgewoond door de vertegenwoordigers van 36 locale verenigingen en ongeveer 1500 belangstellenden, waaronder vertegenwoordigers van verschillende vak- en politieke bonden en de besturen van verschillende verenigingen.

De zaal was versierd in de zwarte en roode kleuren en op het podium waren tal van wajangpoppen geplaatst.

Hoewel de opening ten 9 ure 's avonds was aangekondigd, had zij eerst ten half 10 uur plaats.

De heer Pangestoe, voorzitter van het congrescomité, dankte alle aanwezigen voor hunne tegenwoordigheid, waarna herhaalde malen „Leve de Sarikat Islam” werd geroepen.

De heer Abdoelmoeis, onder-voorzitter van de Centrale Sarikat Islam, deelde daarna mede, dat hoewel kameraad Tjokroaminoto afwezig was, zijn geest toch de vergadering beheerschte.

Een brief van den heer Tjokroaminoto werd voorgelezen, waarin hij te kennen gaf dat hij onschuldig was en dat hij hoopte dat de Inlandsche beweging geleidelijk in omvang en voorspoed zou toenemen.

Hij beval zijn gezin in de welwillendheid van het congres aan en eindigde zijn brief met een gedicht in de Javaansche taal.

Hierop volgde een applaus.

De heer Abdoelmoeis memoreerde vervolgens de verdiensten van den heer Tjokroaminoto met betrekking tot het behartigen van het Javaansche volksbelang en stelde vast, dat hij een der Inlanders was, die door zijne actie tot de Inlandsche politieke beweging aanleiding had gegeven.

Terwijl in Nederland een regen van Koninklijke onderscheidingen neerviel, werd Tjokroaminoto in Ned.-Indië in de gevangenis gezet.

Aangezien deze zich onschuldig voelde en niettemin gestraft werd, kon men van beide zijden verhoogde scherpsinnige actie constateeren.

Terwijl het portret van den heer Tjokroaminoto aan de vergadering werd getoond, gaf deze door luid geroep te kennen, dat zij versterking van de Inlandsche beweging door het congres goedkeurde en de samenkomst als geopend beschouwde, waarna de secretaris de namen noemde van de personen, die tegenwoordig waren als vertegenwoordigers van verschillende lichamen, waaronder de

Revolutionnaire Vakvereniging, de Ned.-Indische Partij, de Typografenbond, enz. enz.

De heer A. Salim leidde daarop de besprekingen in van de eedsaflegging, na ook eerst hulde gebracht te hebben aan de verdiensten van den heer Tjokroaminoto, op wien van bestuurswege voortdurend alle slagen vallen, ter zake van zijne inmenging in de bekende zaak van de Afd. B.

Hij wees in zijne rede er op, dat, evenals in de Iersche en Engelsch-Indische beweging, ook in Ned.-Indië de personen, die daarbij aan den weg timmeren, blootstaan aan veel kwaadsprekerij.

Dat schijnt nu eenmaal zoo te moeten zijn, doch, evenals elders, zal ook in Ned.-Indië, niettegenstaande zoovele belemmeringen, de Inlandsche beweging toch voortschrijden en tot haar recht komen.

Met betrekking tot de eedsaflegging merkte de spreker op, dat het Regeerings-Reglement van Ned.-Indië aan de ingezetenen het recht van vereeniging en vergadering toekent, doch de rechts-persoonlijkheid van de Sarikat Islam niet verleent, wanneer in de statuten dier vereeniging sprake is van het afleggen van een eed.

Dit wordt door de vereeniging niet begrepen en wekt de gedachte op, dat de Regeering de Inlandsche beweging in hare actie tegenwerkt.

Terwijl aan de eene zijde een recht is verkregen, wordt aan de andere zijde het verkrijgen van de vrijheid tegengewerkt en de eedsaflegging daarvoor als middel gebruikt.

Spreker weet voor zich persoonlijk dan ook niet welke houding hij ten deze moet aannemen, hetzij ten opzichte van die afdeelingen, die als rechtspersoon zijn erkend en toch den eed in toepassing brengen, hetzij ten aanzien van die afdeelingen, die niet als rechtspersoon zijn erkend en hare belangen aan de locale afdeelingen hebben overgedragen.

De heer Abdoelmoeis is van meening, dat het beter is dat de Sarikat Islam eene bepaalde partij wordt, opdat men de leden van de locale vereenigingen, die niet als rechtspersoon zijn erkend, als broeders kan begroeten, ook al zijn zij geen lid van de Centrale Sarikat Islam, die wel de rechtspersoonlijkheid bezit.

De heer Semaoen beschouwde de kwestie van de eedsaflegging van zeer veel gewicht en achtte het nemen van eene beslissing in het hoogste belang der Inlandsche beweging, doch de Sarikat Islam mocht, in verband met de actie der tegenpartij, er terstond naar streven zich te herzien en te verbeteren, hetgeen blijkbaar ook het doel was van de aanwezige vertegenwoordigers der 36 locale en van de tientallen andere locale vereenigingen.

De bestaande tegenstellingen in de vereeniging konden dan worden opgelost, opdat men beter de bewegingsactie in Ned.-Indië en ook in het buitenland zou kunnen begrijpen.

In verband daarmede reisde de heer Darsono buitenslands in Engelsch-Indië, China, Japan en in Amerika, ten einde zich op de hoogte te stellen van den gang van zaken aldaar.

Dit was de reden, waarom hij ter vergadering niet tegenwoordig kon zijn.

De locale afdeeling te Semarang verlangde, dat men den eed zou handhaven en het maar zonder rechtspersoonlijkheid zou doen, terwijl iedere afdeeling zelfstandig kon beslissen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
 De Shantungzaak

II (Slot.)

Toen door de Chineesche Regeering, op voorstel van den Chineeschen Inspecteur-Generaal der In- en Uitvoerrechten, aan de Japansche autoriteiten in overweging was gegeven om het douane-beheer van Shantung aan een deskundig Engelschman op te dragen, diende Japan onmiddellijk eene nota van protest in.

De terzake gevoerde correspondentie heeft er toe geleid, dat Japan zijn zin kreeg en dat een Japan-

UIT DE CHINEESCHE PERS.
 De Shantungzaak

II (Slot.)

Toen door de Chineesche Regeering, op voorstel van den Chineeschen Inspecteur-Generaal der In- en Uitvoerrechten, aan de Japansche autoriteiten in overweging was gegeven om het douane-beheer van Shantung aan een deskundig Engelschman op te dragen, diende Japan onmiddellijk eene nota van protest in.

De terzake gevoerde correspondentie heeft er toe geleid, dat Japan zijn zin kreeg en dat een Japan-

Tel. Interc. H 447.

Hotel de Bellevue

Bezuidenhout 15
 's-GRAVENHAGE

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur
 Uitsluitend Indische Tafel.
 Directeur: J. VAN GEEMERT

Tel. 1187 **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 Marnix **CUISINIERS**
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling INDISCHE KEUKEN

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,

Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.

Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen.

ner met het hem toegevoegde stafpersoneel met de leiding van het douane-beheer werd belast.

Ten einde den mogelijk slechten indruk weg te nemen, die het gevolg kon zijn van deze regeling, haastte de Japansche autoriteit zich te publiceeren, dat de douane-inkomsten in het buitenland waren verpand en dat de opbrengst gedeeltelijk moest dienen ter afdoening van de Chineesche schuld, ter zake van den vroeger plaats gehad hebbenden Boxeropstand.

Dit kon geschieden, omdat, hoewel Kiaotsiao destijds Duitsch territorium was, het land toch in elk geval Chineesch eigendom was gebleven.

China ontving bij die regeling 30 pCt. van de ontvangen douane-inkomsten.

Het feit bestond dus, dat Japan in een Chineesch land het souvereine recht van belastingheffing uitoefende met Japansch en ander vreemd personeel, in strijd met de Chineesche wetten en waardoor de eenmaal verkregen rechten van het vroegere Chineesche douane-personeel werden aange-tast.

Deze aangelegenheid met China is nog steeds niet opgelost.

Daarbij komt nog, dat de vreemde nationaliteiten in China door Japan meer en meer in den hoek worden gedrongen en verschillende gebieden voor hen gesloten worden gehouden, ook zelfs voor de Chineezzen.

Dat China en het buitenland daarover ontstemd zijn en Amerika zeker niet het minst, spreekt van zelf.

Het is niet onmogelijk, zegt de schrijver, dat de Japansche regeering ook wel inziet, dat de door haar gevolgde politiek in Shantung den toets der critiek niet kan verdragen en bereid is water in haar wijn te doen, hetgeen allicht verklaart den inhoud van het telegram in de nieuwsbladen, waaruit zou blijken, dat:

1. Japan bereid zou zijn zich uit geheel Shantung terug te trekken;
2. dat Japan gezamenlijk met China de spoorwegen zou exploiteeren;
3. dat de Japansche troepen zoowel uit Shantung als uit Tsingtao zouden worden teruggetrokken.

Wat door Japan met het tweede punt wordt bedoeld, is voor den schrijver niet duidelijk, ook in verband met het feit, dat het bekend is, dat de Japansche Regeering op uitbreiding van haar vloot aanstuurt, vermoedelijk met het doel, door afsluiting van de kust, ter geschikter tijd, invloed te blijven uitoefenen op den gang van zaken te land.

Is het levensbestaan voor de Chineezzen in Ned.-Indië werkelijk zoo moeilijk?

In de „Oetoesan Melajioe” van 27 October 1921 kan men het bericht lezen, dat in de daaraan voorafgaande week, op een Donderdagavond, in het hotel Slamet te Padang (?) een Chinees van den Kongphoerstem werd opgenomen, met name Sik Ling alias Gin Djie, die kennis gaf dat hij van Soerabaya kwam.

Hij begaf zich ter ruste in de kamer en toen de dienstdoende bediende op Zaterdagavond daaraanvolgende, na aan de deur geklopt te hebben, nog geen teekenen van beweging hoorde, gaf hij van zijne ongerustheid kennis aan den hotelhouder, die de politie waarschuwde.

Deze opende met geweld de kamer en toen vond men het lijk van den hotelgast, uit wiens mond bloed vloeide.

Voorts trof de politie in de kamer aan een flesch azijnextract van Chineesch fabrikaat en een brief, in de Chineesche taal geschreven, waarvan de inhoud was, dat hij, wegens de moeilijke levensomstandigheden, met hulp van de azijn, een einde aan zijn leven had gemaakt.

Ook deelde hij daarin mede, dat hij in China naliel zijn gezin en zijne moeder.

Hij betreunde het uit zijn land naar Java te zijn getrokken, waar hij geen bord rijst kon verdienen.

Het Chineesch Onderwijs ter hoofdplaats Soerabaya.

De schoolcommissie van de Tjiong Hoa Hwe Kwan Vereeniging ter hoofdplaats Soerabaya heeft het, blijkens de mededeeling, voorkomende in de „Pewartja Soerabaya” van 21 September 1921, noodig geacht eene circulaire aan de Chineesche ouders ter plaatse te zenden, waarin zij, in het belang hunner kinderen, die de scholen der vereeniging bezoeken, worden opgewekt de in die circulaire gegeven wenken op te volgen, opdat het resultaat van het gegeven onderwijs zoo volkomen mogelijk zij.

In die circulaire zegt de commissie, dat het voor haar eene groote vreugde is te kunnen mededeelen, dat bij het begin van het schooljaar (Juli 1921), zoowel ten aanzien van het ondewijsgehalte als ten opzichte van de leerkrachten, belangrijke verbeteringen waren aangebracht.

Ten einde de taak van de commissie te verlichten en het onderwijs tot zijn volle recht te doen komen, heeft zij echter den steun der ouders noodig, die zij kunnen geven door er voor te waken, dat het schoolverzuim zoo gering mogelijk zij en niet anders geschiedt dan in de uiterste noodzakelijkheid, waarvan zij dan, overeenkomstig de werkelijkheid der feiten, kennis kunnen geven aan het hoofd der school.

Voorts zullen de ouders goed doen hunne kinderen het onderwijs te laten volgen in de Engelsche taal, dat in de IIIde klasse (Kok Bin) wordt gegeven tot 1 uur 's namiddags.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Chineesche Officieren te Batavia onder de Compagnie.

De heer Hoetink beweegt zich als historicus op een terrein dat nog grootendeels braak ligt, n.l. dat der geschiedenis van de Chineezzen onder de Oost-Indische Compagnie. In korten tijd heeft hij al heel wat bouwstoffen bijeengebracht en publiek gemaakt.

In 1917¹⁾ publiceerde schr. een zeer interessante studie over So Bing Kong, het eerste Hoofd der Chineezzen te Batavia, die in 1619 tot die waardigheid werd benoemd. Een jaar later volgde eene beschouwing over Ni Hoekong²⁾, die het ongeluk had aan het hoofd van de Chineesche gemeente te Batavia te staan in het beruchte jaar 1740 en zijn leven in ballingschap eindigde. Weer iets later verschijnt een opstel over de weduwe van kapitein Siqua, een Balische vrouw, die gedurende twaalf jaren (1666—1678) het ambt van Hoofd der Chineezzen te Batavia heeft waargenomen³⁾.

Thans weer een nieuwe studie in de dezer dagen verschenen afl. 1—2 van deel 78 der Bijdragen van het Kon. Instituut, getiteld: *Chineesche officieren te Batavia onder de Compagnie. Gegevens, verzameld door B. Hoetink.* Schr. heeft alle Resoluties van Gouverneur-Generaal en Raden opgespoord, waarbij de benoeming van die officieren heeft plaats gevonden; hij publiceert deze bescheiden en tevens alles wat hij in archiefstukken vond met betrekking op de benoemden. Men vindt hier alzoo levensbijzonderheden — sommige meer, andere minder belangwekkend — van al de 22 Chineezzen, die tusschen 1609 en 1809 kapitein hunner natie te Batavia waren, zomede van 73 luitenanten, welke voor het eerst in 1678 werden benoemd en (soms zelfs tot een getal van zes) aan de kapiteins toegevoegd, eveneens tot 1809.

Met deze nieuwe publicatie — we kunnen er te dezer plaatse helaas niet verder op ingaan — heeft de heer Hoetink den grondslag gelegd voor verdere onderzoekingen over een groot aantal aanzienlijke en invloedrijke Chineezzen te Batavia in den Compagniestijd. Hij verwacht, dat notarieele stukken in het Landsarchief te Weltevreden, tempels, begraafplaatsen, de archieven van den Chineeschen Raad, enz., waardevolle gegevens zullen kunnen verschaffen aan hen die in Indië dieper studie willen maken over die personen. Dit zal — volgens schr. — „de taak kunnen worden van een andere „Tjiong Hoa Hoel”, van een vereeniging van Indische Chinesezen, die belang stellen in het verleden, in leven en bedrijf van hunne voorzaten.”

Onze verwachtingen zijn ten deze evenwel niet zeer hoog gespannen. Nog kort geleden gaf een der Maleisch-Chineesche bladen een doorslaand bewijs van totale onbekendheid met het leven van den eersten, door Gouv.-Gen. Coen benoemden Kapitein-Chinees So Bing Kong, over wien de bovengenoemde studie van Hoetink handelt en waarvan bovendien in 1918 te Batavia eene Maleische vertaling het licht heeft gezien⁴⁾.

1) Bijdr. Kon. Inst., deel 73, bl. 344.
 2) Bijdr. dl. 74, bl. 447.
 3) Zie Chung Hwa Hui Tsa Chih. Jaarg. II, No. 1—2, bl. 16.
 4) Hikajat Kapitein Souw Beng Kong, Kapala Bangsa Tjionghoa jang per-tama di Batavia (1619—1636). (Tertjitat pada Drukkerij Lic Tek Long).

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”

Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692

Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.

Huis van den 1sten Rang

Grand Hotel Restaurant „Central”

In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ

geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme

Afternoon-Tea-Concerten

door het ensemble

WILLY HONSBEEK & J.

N.V. Brood- en Beschnittfabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
 DEN HAAG
 bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschnitt,
 Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

GRAND HOTEL COOMANS

ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW
 Reclamecampagne.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafraichissements 105
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL PAVILLON „VICTORIA”
 TEL. S. 438 SCHEVENINGEN TEL. S. 438
 Elken Donderdag, Zaterdag en Zondag
 Soirée Intime Dansante
 Zondags Matinee
 Lijn 8, 9, 10 tot 11.30 's avonds

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort f 47.000.000.—
 Reserve f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE,
 Lange Vijverberg 13.

Het Agentschap te 'S-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à depositò en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 'S-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.— Reserven f 47.750.000.—

Het bericht, waarop we doelen, kwam voor in de Perni-
 gaan van 10 Juli 1921 (vertaald overgenomen in het Kol.
 Weekbl. van 10 Nov. d.a.v.) en draagt het opschrift „De eer-
 ste kapitein der Chinezen in Ned.-Indië.” Het heeft geen
 zin op de daarin voorkomende onjuistheden de aandacht te
 vestigen, 'tis één en al onjuistheid! Maar 'tis tekenend
 en wijst op heel weinig belangstelling der tegenwoordige
 Chinezen in de wederwaardigheden hunner voorvaders, die
 in vroeger tijden in Indië een belangrijke positie vervulden.

„Ende desespereert niet” is nooit door Coen gebruikt.

In No. 4 van „De Indische Post” een verdienstelijke be-
 schouwing over Jan Pieterszoon Coen, den stichter van Ba-
 tavia. — Wat het nageslacht aan Coen dankt. — Coen's
 leuze „Ende desespereert niet”. — Wat die leuze betreft:
 hoeveel moeite is er door historici toch al niet in het werk
 gesteld om de juiste spelling ingang te doen vinden. Nog
 kort geleden, bij de herdenking van het 300-jarig bestaan
 van Batavia, is er van verschillende zijden op gewezen,
 dat Coen niet schreef: „Ende desespereert niet”, doch wel
 „dispereert niet”, maar 't heeft niet mogen baten. De schrij-
 ver in de Indische Post heeft blijkbaar geen kennis ge-
 nomen van al dat geschrijf over Coen's, gevlengeld woord en
 houdt zich eenvoudig aan de verkeerde spelling.

Opschriften op oude forten te Ternate.

Men schreef uit Ternate aan het Soerab. Handelsblad. Er
 bestaat hier een oud fort, dat in de wandeling en ook op
 wegwijzers genoemd wordt het oud-Portugeesche fort. Het
 is intusschen gebleken, dat de Portugeezen er nooit iets mee
 te maken hebben gehad, doch dat het gebouwd werd op
 last van den vroegeren gouverneur-generaal Pieter Both.
 In een der muren bevindt zich een verweerde inscriptie,
 welke men voor Latijn of Portugeesch versleet. Niet lang
 geleden hebben pastoor Neyens en de secretaris van Ternate
 een nader onderzoek ingesteld. Zij lieten de letters schoon-
 maken en toen bleek het inschrift te luiden:

Wie hierbij staet
 End gadeslaet
 Hoe muur en wanden rijsen,
 In mont is spot
 Voor Pieter Both.

Die spot slaat vermoedelijk op den karakteristieken bouw
 van de versterking.

Tot zoover de berichtgever aan het Soer. Handelsblad.
 Zouden pastoor Neyens en de secretaris van Ternate nu
 ook eens hunne krachten willen beproeven op het ontcij-
 feren van een opschrift vóór aan de poort van het oude
 fort Barneveld te Laboeha? We laten het hier volgen; mis-
 schien ook kan een der lezers van het Kol. Weekbl. licht ver-
 schaffen:

Cumfundaias
 Semindidumno
 Eneavnivov
 Ceciemedheiv
 Staampetr
 Cihamersedid⁵⁾
 Nerainso
 Soaminviami
 Anno
 1613.

Het graf van Raden Saleh.

Het Nr. van 24 Dec. van de Reflector geeft een afbeelding
 van den grafsteen waaronder begraven ligt de beroemde
 Javaansche schilder Raden Saleh, met diens echtgenoot.
 Het bijschrift komt ons zoo belangrijk voor, dat we ons
 veroorloven het geheel over te nemen.

Ergens in de kampong, in de buurt van Bondongan, te
 Buitenzorg, bevindt zich het graf van den befaamden schil-
 der Raden Saleh. Ik geloof niet dat veel menschen weten
 waar het ligt, een ieder dien wij er naar vroegen, had er
 nooit van gehoord. Er waren er die beweerden dat de schil-
 der ergens te Cheribon begraven moest liggen, een ander
 dacht in Kedoe. Niemand wist het rechte. Totdat wij zoo
 gelukkig waren beslag te kunnen leggen op een kaart van
 den Topografischen dienst. Daarop stond duidelijk de lig-
 ging van het graf aangegeven. En zoo togen wij er dan
 eindelijk heen.

In een smerige kampong bevindt zich van een groot
 schilder het graf. Het doet je raar aan te zien hoe dit ge-
 slaecht, dat zoo den mond vol heeft van evolutie, van zelf-
 bestuur en regeerings-medezeggenschap, de laatste rust-
 plaats van een wereldvermaard kunstenaar verwaarloost en
 min-acht. Als je op de kaart aangeteekend ziet „Graf van
 Raden Saleh”, dan denk je aan iets imposants, aan een
 mausoleum, aan een plaats, die hoog wordt gehouden in het
 respect van allen die de kunst en het Inlandsche volk lief
 hebben. En met die gedachte ga je er heen. Maar je komt

⁵⁾ In regels 5 en 6 schijnt er van een Pieter Hamerse sprake te zijn. Bij
 Valentijn (I. Moluccos) wordt p. 248 een hopman Frederik Hamel genoemd
 (Oudh. Verslag, 2e kwartaal 1918, blz. 64).

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
 Inbraakvrije bewaarkuis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. RIJCKEN Gzn. 211

Commanditaire Bankvereniging VISSER & Co.,

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens

Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

een smal kamponggangetje door, op zij van den grooten
 weg, je loopt voorbij wat huisjes in aanbouw, langs stapels
 bamboe, langs groote hopen zand en kalk, en dan zie je mid-
 den op een gras- en onkruid begroeid plekje twee grafsteen-
 nen, vol vuil, vol modder, vol barsten, 'n paar geiten trip-
 pelen er over heen, Inlanders leggen er hun goed op te
 drogen en vlak er tegen aan is, met een paar steenen, een
 oventje gebouwd, waarop een keteltje met koffie te dampen
 staat; zóó is het graf van den grootsten schilder, die het
 Inlandsche volk ooit onder zijn zonen heeft mogen tellen.
 Daar liggen begraven Raden Saleh en zijn gemalin.
 En als je daar op den brokkeligen marmeren grafsteen
 leest, hoe Koning Willem en vele vreemde vorsten den
 grooten schilder hebben weten te eeren, dan grieft het je
 te zien hoe weinig respect het nageslacht voor zijn gebeente
 heeft. Op den grafsteen staat vermeld:

Raden Saleh
 Doeroegambar dari Sri
 Padoeka Kandjeng Radja
 Wollanda, Ridder der
 Orde van de Eiken
 Kroon, Komm. met de Ster
 der Frans Joseph Orde,
 Ridder der Kroon Orde
 van Pruisen, Ridder
 van den Witten Valk.

Meninggal di Bogor 23 April 1880.

Zijne onderscheidingen waren vele. Temeer grieft je daar-
 om de wetenschap, dat zijn laatste rustplaats niet in over-
 eenstemming is met zijn roem.

Prof. Dr. H. Blink.

Den 12en dezer hoopt Prof. Blink den 70-jarigen leeftijd
 te bereiken. Zooals men reeds uit de dagbladen heeft ver-
 nomen, zal dit feest niet onopgemerkt voorbijgaan.

Intusschen wordt de sympathieke jubilaris reeds gehul-
 digd door zijn zoon, Mr. Dr. J. G. Blink, in het Febr.-Nr. van
 Vragen van den Dag. Op deze zeer merkwaardige bijdrage
 vestigen we volgaarne de aandacht, want ook ten opzichte
 van Indië, in de eerste plaats als auteur over economisch-
 geografische onderwerpen, heeft Prof. Blink groote ver-
 diensten.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 44. Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg), door N. —
 Hoe Bali Hindoesch werd en bleef, door C. Lekkerkerker. I.
 Inlandsche geschiedbeschrijving. — Langs en door Suma-
 tra, door M. A. J. Kelling. V. Naar het Tobameer (met zeer
 interessante afbeeldingen). — Onze Nederlandsch-Indische
 hadjis en de bedevaart naar Mekka (vervolg).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 27. Mededeelingen over de Middelbare Landbouw-
 school te Buitenzorg. — De landbouw in de Japansche kol-
 oniën en de Zuidzee-eilanden, door D. N. — Cultures en
 malaise, door Z. — Uit den Volksraad. De rede-Van Gen-
 nep. — Het bestaansrecht der Ned.-Indische olie-industrie,
 door Prof. A. J. Kluijver (ontleend aan Koloniale Studien).
 — Een en ander over nienteeft. — Eenige opmerkingen naar
 aanleiding van een nota samengesteld door den heer I. G.
 Pol en als korte berichten No. 2 verspreid door de Intern-
 Ver. voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië. — Het land-
 meten en kaarteeren van cultuurondernemingen, door Ph.
 van den Berg.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Jaarg. V. No. 12. Stilstand of vooruitgang in de rubber-
 cultuur, door Dr. Rutgers. — Correlation instructure
 between mother and daughter trees of Hevea, by C. D. la
 Rue. — Structure and yield in Hevea Brasiliensis, by C.
 D. la Rue. — Bastonderzoek versus latexopname, door W.
 Bobiloff en C. A. Gehlsen. — Wordt de rubber in het hout
 van Hevea daar ook gevormd? door Dr. J. Schweizer.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Deel 61, afl. 6 bevat o.m.: Eenige gegevens over het voor-
 komen van gezwollen bij de verschillende rassen in Deli,
 door E. P. Snijders en M. Straub. — Een geval van purpura
 haemorrhagica, door W. Leiwakabessy. — Over het bestaan
 van verschillende rassen van Entamoeba histolytica, door
 J. Rodenhuis. — Mijwormbesmetting en bodeminfectie,
 door Dr. J. Schuurmans Stekhoven Jr., A. W. Schuurmans
 Stekhoven-Meyer en Mas Soeradjji.

Surinaamsche Anopheles-soorten, door J. Bonne-Wepster
 en C. Bonne. (Schr. hebben niet minder dan 9 soorten An-
 ophelines in Suriname gevonden, waarvan er 2 reeds in 1912
 door Prof. Flu zijn beschreven in zijne voortreffelijke publi-
 catie over malaria in de kolonie).

De Indische Mercur.

No. 5. Kostprijs van Cuba-suiker in 1921, door H. C.
 Prinsen Geerlgs. — De cocosnoothcultuur op Ceylon gedur-
 rende 1921 en wat daarmee verband houdt, door W. L.
 Utermark. — Geschiedenis der Amsterdamsche stoomvaart.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Gredietvereniging 1855.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 19.500.000.— 25 Kantoren

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
 BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
 EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
 DORP, LISSE, PURMEREND
 IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal f 75.000.000.—
 Reserve f 35.000.000.—

ROTTERDAM	AMSTERDAM	'S-GRAVENHAGE
Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel		Bezuidenhout
Delftshaven	ZAANDAM	Kneuterdijk
Feijenoord		NAALDWIJK
SCHIEDAM		RIJSWIJK
VLAARDINGEN		SCHEVENINGEN

Deposito's
 Cheque-Rekeningen m. rente-vergoeding
 Handelscredieten
 Voorschotten in Rekening-Courant
 Gelegenheid tot Open- en Gesloten
 Bewaargeving.
SAFE-DEPOSIT

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. v. E. H.**

door Dr. M. G. de Boer, besproken door C. — Algemeene vergadering van Rubberplanters ter Oostkust van Sumatra (overzicht jaarverslag 1920-21). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Koloniaal Instituut, afd. Handelsmuseum. Opgave van recente literatuur over koffie, rubber, suiker, tabak en thee.

Sluyters' Monthly.

De Jan.-afl. bevat weder tal van schitterende illustraties met uitvoerige bijschriften, zoomede o.a. de volgende artikelen. The produce trade in the Dutch East Indies, before, during and after the war, by G. J. Wiggers. — The national botanic garden of the Philippines, by E. H. Taylor. — By K. P. M. steamer round Celebes, by Capt. L. H. C. Horsting. — Bandoeng. A nocturne, by P. Terence Jurgen.

Het Indische Leven.

In No. 19 geeft Pr. P. Vertenten een aardige bijdrage tot de kennis der zeden en gewoonten der Kaja-kaja of Marinineezen van Ned. Nieuw-Guinea. — Een interessante foto met tal van portretten herinnert aan de feesten te Pontianak ter gelegenheid van het jubileum van het Sultanaat aldaar.

Indische Journalistiek.

Te Batavia verscheen als vijfde dagblad een editie van de Indische Courant, het orgaan van de werknemers; hoofdredacteur is de heer Delonje, medewerker voor Midden-Java de heer J. Schaap. Vorm en inhoud maken een correcten indruk.

Ook de N.I.P. zal een dagblad uitgeven onder den welbekenden naam „de Express”. Nog zullen twee weekbladen te Batavia verschijnen onder de sensationele namen „De Zweep” en „De Karwats”. Daarentegen staakt de Maleische editie van „De Beweging.” (De Banier).

Ned.-Indisch Rubbertijdschrift.

6e jaarg. No. 19. Reorganisatie van het Ned. Indisch Landbouw-Syndicaat. — Is er een rubber-surplus? — Rubberproefstation West-Java. — 's Lands Caoutchoucbedrijf over 1918. — Nogmaals de A.V.R.O.S. — De rubberindustrie op de vijfde Nederlandsche Jaarbeurs, door H. J. Helendoorn. — De Ondernemersraad.

Uit het land van den fieren Sumatraan, door W. J. Koon (met ill.). (Reflector, 24 Dec. 1921).

The development of the social movement in the Dutch East-Indies, by C. J. Dixon. (Commercial Holland, Jan. 1922).

Vooruitzichten voor een ananas-cultuur in Ned.-Indië? (In- en Uitvoer, 1 Febr. 1922).

Opiumana, door M. Tuiten. XVIII. a. Tegengang van opiumhandel en gebruik door particulieren. (De Banier, 23 Dec. 1921).

Arbeidsraden in Ned.-Indië. (De Vrijheid, 1 Febr. 1922).

Geistesucht und Kirchenzucht während der Erweckung auf Nias. Von E. Friés. (Allg. Mission-Zeitschrift, Jan. 1922).

D. Th. Q. Varkevisser. † — Verslag omtrent den Inlandschen handel in de residentie Madoera, door Droste. — Mistoestanden in ons bedrijf, door J. Rauws. (Blaadje van de Centrale Kas, 1 Dec. 1921).

Kampong Sawah, de eerste Inlandsche missie op West-Java, door J. van der Loo S. J. — Het Javaansche nieuwjaar in Jogjakarta. (St. Claverbond, Febr. 1922).

De grenzen van Suriname, door Mr. C. F. Schoch. (Neerlandia, Febr. 1922).

Onderzoekingen over de bloedziekte der bananen op Celebes (met ill.), door Dr. E. Gäumann. (Mededeelingen Instituut voor Plantenziekten, No. 50). — Over een bacterieele vaatbundelziekte der bananen in Ned.-Indië (met ill.) door Dr. E. Gäumann. (Id. No. 48).

De credietbehoefte van den Indonesischen landbouwer. Proefschrift van C. L. van Doorn.

Eene Algemeene Bibliotheek.

Mochten wij in het vorige nummer deze nieuwe onderneming onder de aandacht van onzen lezerskring brengen en, met een enkel woord, wijzen op den aard, de strekking en de beteekenis ervan, thans ligt het eerste deel dezer uitgave voor ons: „De Russische Revolutie, een onderzoek naar haar

wording en toekomst,” door J. de Gruijter. Het is een zeer gelukkige gedachte van de Uitgevers-Maatschappij „Elsevier”, om met deze eersteling den rij van hare publicaties aan te vangen. Het wereld-gebeuren in dezen tijd, hoe verbijsterend ook voor het hedendaagsche geslacht, het zinkt in het niet bij die ééne machtige, geweldige explosie van den menschelijken geest, waarvan de geheele wereld getuige is. Dat zij van geestelijken aard is evenals trouwens de Fransche Revolutie aan het einde der 18e eeuw, welke stoffelijke noodden dan ook bij deze zoowel als bij gene daartoe hebben meegewerkt, staat hoven elken twijfel.

De geschiedschrijver van lateren tijd moge een dankbaarder voedingshodem vinden om hare beteekenis voor de menschheid in het licht te stellen en ook een tot verstaan meer ontvankelijk mensdom, die machtige beweging te onderzoeken, te trachten haar te verklaren, licht te verspreiden in de voor velen nog door duisternis omhulde feiten en omstandigheden, het is een loffelijk streven, meer nog een der algemeene beschaving ten goede komende daad, waar als hier onbekendheid en misverstand nog zoo veelvuldig tiert. Dit spreekt ook wel van zelf, waar verspreide dagblad- en tijdschriftartikelen geen betrouwbare gidsen kunnen zijn op een terrein, waar alle paden moeten worden betreden, alles onderzocht. Het besproken werkje brengt dan ook orde in den chaos van opvattingen en denkbeelden, welke bij het groote publiek van lieverlede moeten zijn ontstaan.

De inhoud van dit eerste deel, dat in fraaien band uitkomt, versierd door Anton van der Valk, moge hier volgen: Inleiding, De groote oorlog, De Maart-revolutie, De Coalitie-regeering, De November-revolutie, In den smeltkroes, Gevolgtrekkingen en Vooruitzichten.

De lectuur worde aanbevolen aan een ieder, die inzicht wil verkrijgen in, een grondig denkbeeld zich wenscht te vormen van een „wereldgebeurtenis” zooals ons geslacht heeft moeten en..... mogen beleven.”

Ingezonden Stukken.

Al een paar keer heb ik er op gewezen, dat in zake Indië te groote versnippering van krachten in ons kleine landje heerscht. Niet het minst waar het de periodieken betreft. Iedereen, die iets met publiciteit te maken heeft, weet, dat tijdschriften tegenwoordig handen vol geld kosten en dat het zeer groote moeite kost de uitgaaf voort te zetten. Er zijn reeds teekenen, die er op wijzen, dat het sommigen te zwaar begint te vallen. Het zal er niet bij blijven, tenzij men zijn kracht gaat zoeken in concentratie, in economisch werken. Wat toch is het geval? In verschillende tijdschriften vindt men dezelfde onderwerpen behandeld in dezelfde rubrieken. Dit is verspilling van auteurs-arbeid, zetloon, papier, drukloon en porto, die samen een zeer groot bedrag vormen. In ons weekblad treft men b.v. een rubriek aan, die voor sommigen zeer nuttig is, voor de groote meerderheid der lezers geen beteekenis heeft. In andere tijdschriften vindt men die rubriek eveneens. Tot voor kort ook in een bekend orgaan. Dit is er met 1 Jan. 1922 mee opgehouden. De nood heeft daartoe gedrongen. Met het voor het orgaan minst belangrijke gedeelte is de bezuiniging ingeluid. Het zal er niet bij blijven. Andere zullen moeten volgen. En andere rubrieken zal men noodgedwongen eveneens moeten opgeven! Tot schade van het groote doel. Ik vraag me af: bestaat er geen mogelijkheid de handen ineen te slaan en te trachten de ramp te voorkomen? Ik weet wel, ieder wil gaarne baas zijn van z'n eigen orgaan, maar „Indisch Genootschap” en „Moederland en Koloniën” hebben ook al de handen ineen geslagen. Het zou zoudt de leiders van organen over Indië niet eens gaan „praten”, een „conferentie” gaan houden over hun wederzijdsche belangen? Men zou om in het klein te beginnen b.v. de literatuuroverzichten gezamenlijk maandelijksch kunnen uitgeven en ze rondzenden alleen aan die wederzijdsche abonné's, welke wezenlijk belang stellen in de zaak. Wellicht is er een andere betere oplossing te vinden. Ik geef mijn idee heel gaarne voor een beter. Maar zooals nu, gaat het niet. Wij verspillen werk, papier en geld.

Groningen, 26-1-22. H. F. TILLEMA.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80.000.000..
Statutaire Reserve - 18.970.250..
Buitengewone Reserve - 22.660.000..

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S BIJ DE KANTOREN IN NEDERLAND:

Met één jaar opzegging 4 1/2 pCt.

Voor andere termijnen nader overeen te komen.

Crediet- en Effectenbank

„DIE HAGHE”

's-Gravenhage

.. Laan 9 ..

TEL. H. 892 en H. 3492

Alle Bankzaken

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's. Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz. EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries, smiddelen, enz.

BAI ERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor Collectieve Ziekte-Verzekering

is de aangewezen Maatschappij

de 97

Centrale-Onderlinge

Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.

Pletterijkade 50 's-Gravenhage

Oranjobank

Noordeinde 39 - DEN HAAG - Telef. H. 3407.

Handelscredieten, Rekening-Courant,
Deposito's Incasso's,
Spaarbankboekjes rentende 4 pCt.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS

Door een geroutineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktijk, (oud-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe” A. NEBELING te Brussel) worden stelsmatig **schriftelijke lessen** gegeven (ook naar Indië) ter bekwaaming in het geven van een chique coupe aan Uw Dames- of Heeren- en Kinderkleeding. Prijs 13 lessen f 12.-, per geheele cursus slechts f 45.- (bij vooruitbetaling). Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUTE VOOR SCHRIFTELIJKE LESSEN, Kapelstraat 3, APELDOORN. Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

Hadi-Poestaka

Boekhandel en Uitgevers-Mij.

Nobelstraat 20 - Den Haag

Telef. H. 475.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Mevr. Fruin—Mees, Geschiedenis van Java in 2 dln. met talrijke illustr., p. deel f 6.—.

H. F. Tillema, Kromo-blanda, 4 dln. met vele lichtdrukken (antiquarisch).

Emiel Hullebroeck, Een Noodkreet uit Indië (over den achteruitgang der Nederlandsche Kunstnijverheid) à f 1.—.

Praeadvies voor het Java-Congres, over Muziek- en Geschiedenis-onderwijs f 1.50 en f 3.50.

Werken van Noto Soeroto, p. deeltje f 3.75.

Werken v. Rabindranath Tagore à f 1.75.

Pracht-plaatwerken over Bali, Java, China en Japan, per band f 8.—.

„Soembangsih”, gedenkboek Boedi Oetomo, een werk met talloze illustraties samengesteld uitsluitend door Indonesiërs, f 4.50.

Binnenkort verschijnt bij ons een rijk geïllustreerd boek over den Javaanschen Dans door Th. B. van Lelyveld.

Het soliedste en goedkoopste adres
 voor
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
 is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
 Reisartikelen en Lederwaren

Suriname.

In de vergadering van de Eerste Kamer van 31 Januari was o.m. aan de orde het wetsontwerp tot aanvulling van de Surin. begrooting (voorschotten landbouwondernemingen met koffië- of cacao-aanplant).

De heer Danz vraagt of het verkeer ter zee met Suriname niet zou kunnen worden verbeterd en of er geen termen zijn om Suriname aan een andere mogendheid over te doen.

De Minister van Koloniën, de heer de Graaff, antwoordt dat hij het eerste punt overweegt, doch dat de tijdsomstandigheden hiervoor niet gunstig zijn. Wat het tweede punt betreft, iets dergelijks is thans uit den tijd en beneden onze waardigheid als koloniale mogendheid.

Het wetsontwerp wordt z.h.s. aangenomen.

Och Hemel! Komt men, en nog wel in de Eerste Kamer, weer aandragen met het denkbeeld om Suriname te verkopen! Weet het geachte lid soms van een bod van de een of andere mogendheid? Het zou de moeite waard zijn te vernemen hoeveel die mogendheid Suriname waard acht, terwijl wij het een waardelooze kolonie achten. Het verbeteren van het verkeer ter zee moet, in den gedachten-gang van het geachte lid, zeker dienen om de verkoopwaarde te verhoogen. Het antwoord van den Minister op de tweede vraag van het geachte lid is welverdiend.

Van de hand van den heer A. S. F. Fernandes, Griffier der Koloniale Staten in Suriname met verlof, in „Het Vaderland” van 4 Februari een ingezonden stuk over de politiek ten opzichte van Suriname.

Nu, naar de behandeling van de jongste grondwetsherziening, er geen sprake zal zijn van afvaardiging van een of meer leden door de kolonie naar de Tweede Kamer, acht de schrijver het wenschelijk dat het Nederlandsche volk, de Nederlandsche kiezers er voor zorg dragen een of meer mannen of vrouwen in de Tweede Kamer te brengen, die in staat zijn die voorlichting te geven.

„Jarenlang heeft Suriname het voorrecht gehad dat eenige harer oud-Gouverneurs in die Kamer zitting hadden. Deze hadden zich ook vaak niet onbetuigd gelaten bij de behandeling van de koloniale begrootingen en andere belangrijke wettelijke regelingen voor de kolonie. Jaren lang heeft zij het voorecht gehad dat de heer van Kol lid dier Kamer was, die geen gelegenheid liet voorbijgaan zonder op lofwaardige wijze de belangen van Suriname warm te bepleiten.

In menig opzicht heeft de kolonie voordeel gehad van die Surinaamsche specialisten. De Koloniale Staten hebben herhaaldelijk van hunne waardeering doen blijken; in de kolonie voelde men dat de aanwezigheid in de Kamers van ter zake kundigen in het Surinaamsche probleem de kolonie slechts ten goede kwam?

Maar wat zien wij thans gebeuren? Er is geen oud-Gouverneur meer, die in de Tweede Kamer zitting heeft of hebben zal. Mr. Fock, die als voorzitter der Kamer, al bij hooge uitzondering deel nam aan de debatten, uit de Kamer. Dr. Lely liet onlangs bekend maken, dat hij zich niet meer verkiesbaar stelt. En tot overmaat van ramp, de bekendmaking dezer dagen in de couranten, dat de heer van Kol om gezondheidsredenen geruimen tijd rust zal moeten houden en zich aan alle openbare werkzaamheden zal moeten onttrekken en in verband daarmee niet in staat zal zijn in de Eerste Kamer de behandeling van de koloniale begrooting bij te wonen.

Met leedwezen zullen deze berichten in Suriname worden ontvangen.

Wij teekenen hierbij aan, dat er in de Eerste Kamer ten minste nog één lid zitting heeft die Suriname uit eigen aanschouwing kent, n.l. de oud-Gouverneur Idenburg.

TAAMS & KEYSER
 Bankstraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
 Speciale afdeling Incurante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

Dat de aanstaande verkiezingen mannen of vrouwen naar de Tweede Kamer zullen brengen, die in koloniale zaken voorlichting kunnen geven, betwijfelen wij. Die het partij-gewurm gadeslaat, zal zijn verwachtingen niet hoog spannen.

Uit het artikel nog deze aanhaling:

„Suriname heeft een tijd gekend, dat het met zijne pl.m. 400 cacao-, koffië- en katoenplantagés honderden miljoenen guldens in de zakken van Nederlanders heeft doen vloeien. Het Surinaamsche kapitaal heeft bijgedragen tot de verfraaiing van Amsterdam.

Het is mijn vaste overtuiging en ook de vaste overtuiging van alle anderen, die Suriname kennen, dat het land weer tot grooten bloei kan worden gebracht.

Het aanbreeken van een nieuw tijdperk van bloei zal echter voornamelijk afhangen van de politiek, die in het Moederland jegens die kolonie gevoerd zal worden. En, het zij met nadruk herhaald, tot de eerste waarborgen voor een gezonde politiek behoort m.i. juiste voorlichting aan de Staten-Generaal uit den boezem van beide Kamers, in de eerste plaats van de Tweede Kamer.”

In een zeer interessant artikel „De grenzen van Suriname” in Neerlandia van Februari verklaart Mr. C. F. Schoch met Zola's la vérité est en marche te gelooven dat het einde — van de grenskwestiën — nader komt, nu na het overlijden van het 2e Kamerlid Jhr. van Doorn, het 1ste-Kamerlid van Kol zich voor de zaak gespannen heeft.

„In ieder geval — aldus besluit Mr. Schoch zijn artikel — dient de volksvertegenwoordiging te weten, hoe het inderdaad met de zaak staat, en eene vergunning tot publicatie van wat werkelijk geschiedenis is geworden, kan toch nauwelijks langer worden tegengehouden.”

Ongelukkig moet de heer van Kol zich van alle werkzaamheid onthouden. Is er nu niemand in de Eerste of Tweede Kamer die de taak van hem overneemt? Uit zich zelf zal noch de Minister van Koloniën, noch zijn collega van Buitenlandsche Zaken op de zaak terugkomen. Bindt niemand in de Staten-Generaal den strijd aan, dan blijft de sluier over deze zaak weer hangen, wie weet voor hoe lang.

In onze laatste nummers hebben wij het meermalen gehad over Surinaamsche sinaasappelen. Men deelt ons mede, dat de dezer dagen aangekomen vruchten in de fruitwinkels in den Haag aangeboden worden voor 15, 20 en 25 cent 't stuk, een buitensporige prijs in dezen tijd van overvloed van sinaasappelen van andere herkomst. Worden ze toch verkocht dan is het een bewijs dat de menschen hebben ingezien hoeveel beter ze zijn dan de hier algemeen bekende sinaasappelen.

Maar nu zou het aardig zijn te weten wat de planter-exporteur voor zijn vruchten heeft kunnen bedingen en of die prijs de cultuur loonend maakt. Een goed transport naar Nederland zal eerst mogelijk zijn wanneer dat geschiedt in daarvoor ingerichte koelruimen aan boord der schepen.

Blijkens de nota van wijzigingen van het wetsontwerp tot vaststelling van de Surinaamsche begrooting voor 1922 is voor memorie uitgetrokken een post uitgaven in verband met de aanschaffing en het voor in dienststelling gereed maken van een stoomschip voor den zeedienst. Pogingen om voor betrekkelijk geringen prijs een deugdelijk tweedehands schip te verkrijgen zijn mislukt.

Met de ervaring opgedaan met vroegere voor den dienst in Suriname gebouwde of gekochte stoombooten zouden wij den Minister in overweging geven de beoordeeling van het aan te koopen schip niet geheel over te laten aan een „expert”, maar tevens het oordeel te vragen van iemand die in Suriname veel gereisd heeft. Ouden van dagen zullen

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modelles.

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. RUYLS & ZONEN - ROTTERDAM 21
 Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL.
 LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512

Hofleveranciers.

□ □ DRUGERIEN □ □ CHEMICALIËN □ □
 □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN. □ □
 □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
 LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Een jaar van voorbereiding en overgang naar den normalen toestand, evenals zijn beide voorgangers van na den oorlog, maar veel meer geprononceerd, heel duidelijk uitgesproken zelfs.

De uittocht naar Cuba was weer in vollen gang in 't begin van 't jaar; maar toen kwam de klap, een gevoelige, harde slag, zoowel voor de rijkere kapitaalbezitters, die zeer veel geld op Cuba verloren, als voor de armere werklui, voor wie een rijke bron van verdiensten plotseling opdroogde. Langzamerhand keerde een gedeelte van 't volk van Cuba terug, waar ze kommer hadden geleden en gebrek. De rijkere zochten een andere, maar veilige wijze van geldbelegging.

Gelukkig zijn onze groot-industrieën zeer bloeiend. De Curaçaosche Petroleum Maatschappij heeft zich gezet.

Curaçao is een aanwinst gebleken en belooft in de toekomst op z'n minst een verdubbeling van 't bedrijf. Dat beteekent voor Curaçao een verdubbeling van het aantal schepen, dat de olie haalt en brengt, een verdubbeling van het benodigde werkvolk voor de schepen en op het terrein, een groote uitbreiding van de schepen die hier olie komen halen.

De komst der Curaçaosche Petroleum Maatschappij was een zegen voor Curaçao.

De oudste brieven echter heeft de Curaçaosche Mijnbouw Maatschappij Sta Barbara. Het afgelopen jaar was voor Sta Barbara een zeer goed jaar, al wenschten we het nog beter.

De scheepvaart steeg in het afgelopen jaar tot ongekenden bloei.

De handel treurt nog altijd om de te hoog ingeslagen goederen, waarmee de kooplui zijn olijven zitten.

Op politiek gebied heerschte er gisting te Curaçao. We kunnen den toestand niet beter tekenen. Het voorbijgaand incident-Möller is al weer lang vergeten, maar niet het algemeen verlangen der bevolking naar grootere politieke vrijheid.

Het jaar 1921 is een geheel bijzonder jaar geweest van voorbereiding en overgang naar de autonomie der Kolonie.

Onze goede verhouding tot Venezuela, gebleken uit de schitterende ontvangst, die gouverneur Helfrich op zijn reis naar Curaçao is ten deel gevallen, is een feit van betekenis voor onze kolonie. De Brionfeesten hechten er een gouden zegel aan. Het was een feest van trouw en vriendschap, van wederzijdsche waardeering en hulpbetoon. De excursie naar Cero was daarmede een gevolg van.

De eilanden buiten Curaçao werden dit jaar goed bedacht.

De Paardenbaai van Aruba werd uitgediept, nieuwe veranding onmogelijk gemaakt. Aruba kreeg weer twee doktoren en een nieuw hospitaal.

Op Bonaire werd de oprichting van een nieuw hospitaal mogelijk gemaakt.

Op St. Martin verhieft de draadloze hare masten, trad in verbinding met het hoofdeiland en zocht aansluiting met de omliggende stations, waardoor het hoofdstation op Curaçao haar werkingsfeer zeer zag uitgebreid en aan bruikbaarheid voor handel en scheepvaart ten zeerste won.

De groote nieuwe school naderde haar voltooiing en maakte verschillende kleinere schooltjes verder overbodig.

De verbetering der draadloze verbinding met Aruba en Bonaire is in voorbereiding, alsmede de oprichting van nieuwe stations op Saba en St. Eustatius.

De nieuwe gouverneur, mr. N. J. L. Brantjes, vindt daarin een krachtige medewerking van de natuur om den algemeenen toestand onzer eilanden te verbeteren door meer intensief de veeveelt ter hand te nemen en allereerst te zorgen voor het geregeld aanplanten van veevoedergras.

Zoo die proef ooit lukken kan, dan is het nu. Onze kolonie heeft, over het algemeen genomen, een goed jaar doorgemaakt op menig gebied. Het

GROTE SORTERING
LINGERIE EN
HUISHOUD-
GOEDEREN

INDIESE UITRUSTINGEN
HUWELIJSUITZETTEN

v. s.

GERZON

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZON
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
 Hoofdkantoor: Amsterdam
 Filiaal: Arnhem
 Filiaal: Gorinchem

Heemskerkstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
 Tel. H. 3493. Intero. Tel. 389. Tel. 288. Tel 61.

Prijscouranten worden
 op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
 Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
 OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
 aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 474 Telefoon H. 475

P. J. VEELO & ZNEN
DEN HAAG

Lange Houtstraat 15^B :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij

Stoffeerderij

zich de oude raderboot „Curaçao” herinneren. In Suriname was men overtuigd dat de boot voor een noordpoolreis was gebouwd maar naar Suriname was gezonden omdat de poolreis niet door ging. Ellendiger passagiersruim was niet denkbaar voor een schip dat in de tropen dienst moest doen. In dit opzicht was de schroefboot „Paramaribo” — de tweede van dien naam — oneindig beter, of schoon ook niet geheel voldoende aan de eischen die men aan een tropische boot stellen mag en moet.

In „De Surinamer” een breed opgezette artikelreeks van Pater W. Ahlbrinck C. SS. R. „De Karaïb en zijn taal”, getuigende niet alleen van een diepgaande studie van de taal, maar ook van de levenswijze en het zieleleven der Karaïben, deze dikwijls zoo gesmaide Indianen.

Wij kunnen den lust niet weerstaan het eerste gedeelte van het derde artikel hier over te schrijven: „Of de Karaïb van de natuur houdt?.....

Als er iemand in de gelegenheid is om de natuur te kennen..... dan de Karaïb en de natuur kennen en haar liefhebben is één.

De Karaïb kent ze.
 Bosch, savanna of kreek! Wat wilt gij! Laten we 't bosch nemen.

Wat 't bosch voor den Karaïb is?

't Bosch..... dat is zijn winkel, waar hij iederen dag naar toegaat..... z'n slagerswinkel, waar hij zijn vleesch betreft..... z'n verfwinkel, waar hij de verven haalt voor vlecht- en aardewerk, waar hij de sappen vindt om zijn verven aan te lengen, de vernissen om zijn schilderingen wasch-echtheid te geven. 't Is zijn apotheek. Ontvangen worden zullen van daaruit geheeld, ziekten van daaruit genezen worden. Gif tot het doodden van visch ligt er opgestapeld. 't Bosch is zijn kapperswinkel... kleuren ter verfraaiing van hoofd en lichaam, welriekende balsem ter opwekking, pomade voor het pikzwarte haar zijner vrouw..... wat vindt hij er niet! 't Bosch in één woord is zijn magazijn. Daar wacht zijn hoog, daar rijzen de posten van zijn huis, staan de sparren van zijn dak, daar groeit zijn boot. Van 't bosch betreft hij alles.

't Bosch is bekend en vertrouwd aan den Karaïb. 't Bosch leeft voor den Karaïb.....

Dat de schrijver de primeur geeft aan „De Surinamer” is te begrijpen, maar het is te hopen dat de artikelen, wanneer ze afgestoten zijn, in boekvorm zullen verschijnen.

Curaçao.

Mr. Dr. K. H. Corporaal. †

Op 35-jarigen leeftijd is te 's-Gravenhage overleden de heer Mr. Dr. K. H. Corporaal, referendaris aan het departement van Buitenlandsche Zaken. Ruim een jaar geleden promoveerde de heer Corporaal in de staatswetenschappen op een proefschrift over de *internationaal-rechtelijke betrekkingen tusschen Nederland en Venezuela 1816-1920*, een werk, dat uit den aard der zaak tal van bijdragen tot de geschiedenis van Curaçao bevat. Na eene uitvoerige aankondiging vonden wij een en andermaal gelegenheid in dit blad enige daarin behandelde onderwerpen nader te bespreken. In het K. W. van 22 September 1921 verscheen eene bijdrage van zijne hand over *Pierre Louis Brion*. Zijn nieuwe werkring, 1 Maart 1921 aanvaard, bood hem gelegenheid op tal van zaken, in zijn proefschrift besproken, nader in te gaan. Ook had hij onder handen eene studie over onze betrekkingen met Mexico. Met recht had men nog menig stuk van zijne hand mogen verwachten, wanneer niet op zoo jongen leeftijd de dood hem had weggenomen.

1921.

Aan het jaaroverzicht van de *Amigoe* ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1921 is voor Curaçao geweest een heel bijzonder jaar.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Firma B. SCHOEMAKER
 Engelsche Kleermakerij
 29 WESTEINDE DEN HAAG 12A

Engelsche Stoffen

**N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.**

*Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten*

**Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088**

Tagore's Opvoedingsidealen

door NOTO SOEROTO

Met 5 illustraties Prijs . . . f 2.20
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

. . . Een boekje, als een vreemde bloem, waaraan wondere geuren ontzweven, deze Idealen van Tagore over opvoeding, in het stille woudheilgdom van Shanti Niketan opglanzend, dat stille oord, waar de vrede zelve schijnt te wonen. Er ruischt iets in deze idealen, als de melodie van een lied, in vreemde taal gezongen, dat heel uit de verte tot ons komt, ons dwingt tot stilstaan, tot luisteren; dat ons ontroert met een zonderlinge ontroering, half genot, half smart . . .

(ELISE SOER in „De Tijdspiegel“)

Uitgave van „Hadi Poestaka“

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

**Naamlooze Vennootschap
L. P. Smulders'
Meubelfabriek
Tolbrugstraat 11
BREDA**

**Behangerijen
Stoffeederijen**

**TAPIJTEN EN
GORDIJNEN**

Fabriek van 144
FORNUIZEN
met toebehooren
voor Hotels,
Restaurants,
Gestichten, enz.
SCHEVENINGEN
Telef. Interc. 654

Fa P. J. MEIJ & ZON Wassenaarsche-
Hofleveranciers straat 1, 3, 5,

nieuwe jaar wordt door ons met vreugde begroet als een mooi jaar, vol rijke beloften en blijde verwachting.

De Scheepvaart.

Meer dan 2000 schepen hebben verleden jaar onze haven aangedaan. Het juiste getal is 2062, waarvan 890 stoomschepen en 1172 zeilers. De gezamenlijke tonnemaat bedraagt ver over de 4.000.000 br. t.

De Curaçaosche haven mag er zijn; zij telt mee als olie-, kolen- en transitohaven.

Op Nieuwjaarsdag kwam de Duitse Antiochia binnen. De Hamburg Amerika Lijn heeft daarmede de vaart op onze haven weer geopend. Langzamerhand neemt de groote scheepvaart weer toe. Als nu de handel zich maar wat gauwer herstelde. Onze haven kan er slechts bij winnen.

Vrijdag 6 Januari kwam de Taza binnen. De Taza zal geregeld tussehen Curaçao en Maracaibo varen om vracht te halen voor de groote schepen der Compagnie Générale Transatlantique, die van Havre, via Fort de France, Trinidad, Carupano, La Guaira, Porto Cabello, Curaçao zal aandoen, om van hieruit direct naar Santander, Havre, Amsterdam en Hamburg te stoomen.

Onze oude relatie met de Transatlantique is dus weer aangeknoopt.

(Ontleend aan de A. d. C.)

Brievenport.

Het buitenlandsch posttarief is met ingang van 1 Januari 1922 gelijk gesteld met het in Holland geldende.

Majoor Van Roggen.

Reeds voor eenige maanden meldden wij de bevordering van den garnizoenscommandant.

De *Amigoe di Curaçao* verhaalt van een serenade, den bevorderde gebracht op 30 Dec. l.l.:

„Vrijdagavond 8 ure zagen we de soldaten plotseling uittrekken met flambouwen, muziek voorop. Een serenade!

Het gold den algemeen beminden, hoog vereerden kapitein van Roggen, die zijn bevordering tot majoor ontvangen had. Z.Exc. de Gouverneur liep aan het hoofd van den stoet, vergezeld van alle officieren. De onderofficieren in wit tenue volgden dan, daarna de particulieren. Een der onderofficieren sprak den nieuwen majoor toe en bood ZHEG. een mooi cadeau aan.”

Hetzelfde blad bevat nog onderstaande berichten:

Ex-Gouverneur Helfrich.

Opnieuw werd de heer Helfrich door de Nederlandsche regeering aangezocht voor een zending naar Armenië, maar de heer Helfrich heeft voor de eer bedankt.

Kapitein A. R. Nijboer.

Gezagvoerder der „Venezuela“, kwam juist daags na den grooten nationalen feestdag van 19 December, den dag van Grl. J. v. Gomez, voor Puerto Cabello, waar de generaal-president nog altijd verblijft houdt en dagelijks zichtbaar aansterkt.

Ter eere van dit feest en om het herstel van Grl. Gomez te vieren, bood kapitein Nijboer een thé aan, welke druk bezocht werd, ook door den Gouverneur der provincie, Grl. Juan C. Gomez.

Was een schitterend feest aan boord van de Hollandsche „Venezuela“.

H. Scholtens Kzn.

De heer H. Scholtens Kzn., voorheen directeur eener Chr. Kweekschool te Rotterdam, thans te Curaçao (West-Indië), komt misschien dit jaar weer naar ons land terug.

(De Rotterdammer.)

Personalia.

De heer Ph. van der Breggen is op verzoek eervol ontslagen als directeur van Openbare Werken; de heer G. J. H. Molengraaff, uitgezonden voor den

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

**Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD“ =**

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland

*Beschuit en Roggebrood
voor export.*

mijnbouwkundigen dienst, is tijdelijk met de waarneming dezer betrekking belast.

De oud-hoofdinspecteur van politie te Amsterdam, de heer K. W. Elhorst, is benoemd tot inspecteur van politie.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Waarom Prof. dr. Fritjof Nansen naar Nederland komt.

Op uitnodiging van het Nederlandsche Roode Kruis komt Nansen, de groote Noordpoolreiziger, de groote philanthroop, die het vertrouwen van Europa en Amerika heeft weten te winnen door de organisatie van den terugkeer van honderd duizenden kriegsgevangenen naar hun vaderland en die zich nu het verlenen van hulp aan hongerend Rusland tot taak gesteld heeft, naar ons land, om hier, evenals hij dit in de Scandinavische landen en in Engeland ook gedaan heeft, tot mild geven en tot spoedig geven aan te sporen.

Bij het lezen van de verschrikkingen, die over het Russische volk gebracht zijn, waant men telkens nu wel het allerergste gehoord te hebben en toch komt een volgend bericht weer iets brengen, datgeen nog overtreffend, wat men reeds voor het uiterste van onmenselijk menselijk doen hield.

Millioenen honger en verhonger in een streek, die tot voor enkele jaren van haar overvloed vele andere landen mede voorzag. De tooneelen van de daar op groote schaal geleden ellende kunnen niet naar volle waarheid weergegeven worden, want geen pen of teekenstift is in staat van dergelijke rampoestanden ook maar benaderend een denkbeeld te scheppen.

De aanleiding tot de ellende is te zoeken bij de ongewone groote en langdurige droogte, die tot misoogst en andere daarmede in verband staande misstanden en nadeelige gevolgen heeft geleid. Nansen legt hierop den nadruk: vroeger heeft Rusland ook diepbedroevende noodjaren gekend, doch de droogte heeft ditmaal alles overtroffen, wat van dien aard ooit beleefd is. De geteisterde streek heeft ditmaal echter bovendien 7 jaren oorlog geleden, de laatste jaren burgeroorlog. Insteede van voorraden over te houden, waren hierdoor alle voorraden geplunderd en geen nieuwe opgelegd. De verbroken handel belette alle aanvoer en ruil, alsook vernieuwing van machines. De requisities der sowjet-regering ontnamen de lust tot werken, sparen, opleggen; zij zijn nu afgeschafte en door belasting in natura vervangen — waar in natura nog wat af te dragen is. Het gemis aan vertrouwen in de Sowjet-regeering en hare ambtenaren heeft de hulpverlening geschaad, heeft het buitenland weerhouden van voortvarend hulpbetoon. Wie in zijn hart al genegen was steun te verlenen, hield de beurs toch gesloten, richtte toch niet tot hulpbetoon op, omdat de overtuiging gemist werd dat het geschonkene en gevraagde inderdaad ten goede zou komen aan de beklagenswaardige bevolking. Men wenschte niet den Russischen ambtenaar daarvan te laten profiteren. Eenzelfde wantrouwen weerhield de regeeringen van hulpverlening in het groot.

Nansen riep reeds op de vergadering van den Volkenbond te Genève tot algemeene medewerking op, hij vermaande daar dat uitstel zou leiden tot ongekende ellende. Zijne stem is niet ten volle geweest die van den roepende in de woestijn. Door zijne verzekering, dat wat voor de hongerlijdende districten bestemd werd zijne bestemming zou bereiken, sedert mildheid in ruimere mate betoond, maar toch is het geen toestroomt geenszins evenredig aan de behoeften.

Van Sowjet-zijde is ook dank gekomen voor Dr. Nansen maar die uiting werd vergald door het volslagen gemis aan zelfverwijt of aan toezegging van beterschap, en werd ook bedorven door verwijten tot de gevers gericht, omdat zij getalmd hadden. Had de Sowjet-regeering werkelijk zelf die gevoeld wat zij aan de ellendige bevolking in Oost- en Zuid-Rusland goed te maken heeft, zij zou naar een sympathie woord gezocht hebben, insteede van hen, die gaven en die nog geven willen, door haar aanmatigenden toon te ergeren.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“

Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuijftstraat 332 (Duinoord), Den Haag.

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.

Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON

Telefoon M. 1880 en M. 3331

Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbriketten

en te grieven. Moge niemand zich hierdoor echter laten terughouden van mild te schenken.

Al staken reeds schepen met graan en andere levensmiddelen de zee over, al werden reeds voorraden van meer nabij gelegen landen per spoor naar de geteisterde streken vervoerd, het onheil is niet meer te voorkomen geweest, het kon zelfs niet gehouden worden binnen de grenzen van hetgeen Nansen te Genève als dreigend gevaar had durven voorspellen. Eerst las men van een toenemende demoralisatie door gebrek aan het meest noodige. Roof, diefstal, moord, verkoop van alles, bedrog, misleiding, prostitutie, verloochening van ouderlijk, kinderlijk, van elk plichtgevoel, verlies van elk besef van eigenwaarde en gemeenschapszin, dit alles kwam op groote, enorme schaal voor. Dan volgden berichten van gevechten om voedsel, van verorberen van zaken, die anders niet als menselijke voeding beschouwd worden, honden-, muizen-, rattenvleesch, boomwortels, stroo, boomschors, ingewanden. Van de straat en uit de vuilnis werd gezocht om te wroeten naar iets dat eetbaar was te maken. Daarbij de koude, de felle toenemende winterkoude, zonder dek, met lompen als kleeding. Bij de beschrijving van een dergelijk gebeuren, bij het zien van teekeningen, die ons deze verworping trachten weer te geven, meende men het ergst denkbare te vernemen. Als dan melding werd gemaakt van miljoenen, die door gebrek omkomen, ja alleen aan kinderen reeds miljoenen, dan konden wij ons, denkende aan onze eigen kinderen, niets voor den geest halen dat nog dieper, nog verder in ellende kon verzinken. Als menschen-skeletten, het vel strak over het geraamte gespannen, rondlopen bij zooveel miljoenen, dat het aantal der onherroepelijk verlorenen geschat wordt op tweemaal het zielental van geheel Nederland, wat zou men zich dan nog erger voor den geest kunnen halen? Reeds vinden cholera, typhus, vlektyphus onder die uitgeteerde stakkers volop prooi. Scheurbuik, zwarte pokken, hongertyphus kregen zoodanigen omvang, dat afzondering reeds lang niet meer mogelijk is. Dorpen zijn ontvolkt. Door den drang naar de gunstiger land-schappen verspreidt het kwaad zich ook daarheen.

Toch lag in dit alles nog niet het afgrijselijkste waartoe het menschbeest kan komen. Amerikaansche organisaties en de kwakerafvaardiging brachten, door kindervoeding op betrekkelijk groote schaal, eenige vertroosting. Daar kwam het verhaal van het slachten van zoo gevoede kinderen door boeren, om ze op te eten. Eerst klonk dit te lugubre om het te mogen gelooven, maar reeds lang is ook dit verhaal alweer door gruwelijker werkelijkheid overtroffen. Niettegenstaande de Bolsjewistische autoriteiten bij dekreet de doodstraf hebben gesteld op kanibalisme. Op kanibalisme in Europa in 1922!! Een vrouw eet haar aan hongerdood gestorven dochter op. Gezinnen eten 't lijk van een pas gestorven kind, na oppervlakkige reiniging, rauw op. Een vrouw sterft ten gevolge van 't eten van lijkenvleesch, dit weerhoudt anderen niet haar lijk tot spijs te nemen. Begravenen worden opgegraven om verorberd te worden.

Kan 't erger? Ja, 't kan nog erger. Een moeder braadt 't lijk van een overleden 13-jarige dochter en verdeelt het vleesch onder de zusters en broers. Menschen worden binnen gelokt om afgemaakt en opgegeten te worden. Ouders slachten hun kinderen. Menschenvleesch wordt zelfs in den ruilhandel aangeboden.

Het zijn, helaas, geen in nachtmerrie gefantaseerde hersenschimmen, het zijn geconstateerde feiten, officieel vastgesteld, medegedeeld ook door Bolsjewistische bladen. De werkelijkheid zal wel nog afschuwelijker zijn, want niet alles wordt bekend en 't allerergste wordt veelal verzwegen. Bovendien zijn er uitgestrekte streken, vanwaar geen bericht tot de buitenwereld doordringt, afgescheiden als zij, tijdens den winter, zijn van alle werelddaanraking.

Kan 't erger? Men wil 't nog erger maken. In zijn slotwoord op het congres der communistische partijen van Oost-Azië, te Moskou gehouden, zeide de voorzitter Zinowjef, „dat de Russische revolutie eigenlijk nog maar pas begonnen is en wat tot nu toe verricht is, nog maar een bescheiden begin beteekent. Men zal nog van heel wat anders getuige zijn, wanneer honderden miljoenen onderdrukte arbeiders het hoofd

zullen opheffen." Waar met zooveel verblindheid en waanzin uitgesproken wordt, dat deze revolutie slechts een enkele minuut is op de wijzerplaat der historie, daar krimpt het hart ineem bij de weemoedige gedachte aan het volk, welk lot in handen van dergelijke verwaasden is.

Wordt door deze beschrijving van het gebied der allergrootste verschrikking ons ook het „wie zich aan anderen spiegelt, spiegelt zich zacht" voorgehouden, zij moet toch vooral in ander opzicht tot ons spreken. De arme stakkers moeten zooveel doenlijk nog geholpen worden. Terecht zei Nansen bij de voordrachten, die hij op verschillende plaatsen gehouden heeft: „Vraagt men, wanneer een schip in nood is, en de opvarenden gevaar loopen te verdrinken, of de kapitein of de stuurman daar oorzaak van zijn? Neen, men redt zonder vragen te stellen."

Het eenige waaromtrent men zekerheid kan verlangen, is waarborg dat wat men geeft aan de bedoelde bestemming zal komen, en hiervoor staat niet alleen Nansen borg, maar ook de organisatie, welke in Nederland de leiding heeft. Men geve dus gerust mild en overvloedig; er kunnen nog velen gered worden, veel smart kan nog gelenigd worden. Uit de dagbladen kent men 't adres ter bezorging van de bijdragen: de heer D. Hudig, Scheepvaarthuis, Amsterdam.

Wacht niet op de komst van Nansen, zorgt liever dat hij hier reeds een flink bedrag beschikbaar zal vinden, maar laat u hierdoor dan toch ook weer niet weerhouden van het opgaan ter vergadering, waar hij u zal zeggen wat hij zelf gezien heeft en hoe hij nog denkt te helpen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging: WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

Van het Informatie-Bureau: (Heulstraat 17, Den Haag).

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

D. Schuur, Utrecht, Maasstraat 6, als controleur 2e klasse bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst;
Mej. D. Bakker, Delfzijl, Waterstraat; mej. C. J. P. Standaer, Den Haag, van Kinsbergenstraat 132, beiden als onderwijzers bij het Openbaar Europeesch Lager Onderwijs.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap).

Leeraar in de plant- en dierkunde.
Leeraar in de Nederlandsche taal.
Leeraar in het Duitsch.
Leeraar in het Fransch.
Leeraar in de wis- en natuurkunde.
Leeraar in het teekenen (akte Me en g).
Leeraar in de Staatswetenschappen.
Leeraar in de scheikunde, allen volledig bevoegd.
Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Werktuigkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Gepensioneerde genie-officieren als leeraar in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.

Leeraar met K^o bevoegdheid.
Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdkate en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.

Fa. A. C. LINSCHOTEN

Fred. Hendriklaan 211 Telef. Schev. 47

COMPLETE KEUKENRICHTINGEN.

Gas- en Kolenfornuizen. Huishoudelijke Artikelen.
Electrische Ornamenten Strijkijzers. Comforen. etc.
BADEN & GEJNSERS.

Zendingen naar O. en W. onder gar. en gaven overtocht

Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch

**CADEAU
VOOR DAMES**

**François Blom's
Moderne Kookkunst**

VERZAMELING

VAN

uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1893.

Ingenaaid f 4.25 In linnen stempolband f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCHEN KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.

AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.

DAGELIJKS RIJSTAFEL.

INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.

KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER

Centr. Verwarming

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
 Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
 BATAVIA DEN HAAG SOERABAIJA
 Stationsweg 78 - Tel. H. 1038
 Alle goederen worden onder garantie geleverd.
 Eventuele vergissingen worden aan onze filialen
 in Indië kosteloos hersteld.

Perfect Boston, Fox-trot en One-step of Tango voor f 30.-
 in zes privé-lessen, bij **Bé W. Meulman** (v.d. Haagen's Dans-Instituut)
 Willemstraat 20-22 - 's-Gravenhage - Tel. N. 3068
*Modernste stijl en variaties door hem uit Londen en Parijs medegebracht. Vraag
 inlichtingen bij het gegoede Haagsche publiek.*

**VLEUGELS, PIANO'S
 KUNSTSPELPIANO'S
 — ORGELS —**
 REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
 Speciale Inrichting voor het
 gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
 DEN HAAG
 BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
 Gouvernementsarts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst of bij den dienst der pestbestrijding (voor vasten of tijdelijken dienst).
 Twee directrices bij de militaire hospitalen.
 Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.
 Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
 Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
 Verpleger 1ste klasse voor de operatiezaal.
 Landbouwleeraar (landbouwkundig ingenieur).
 Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
 Opzichter voor de Landsgebouwen.
 Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
 Ingenieur met praktijk op het gebied van signaalwezen.
 Opzichter werkplaats voor afd. locomotiefstelplaats en afd. rij- en voertuigbouw.
 Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
 Technicus voor electro-zwakstroom.
 Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
 Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
 Gouvernements-accountant in vasten of tijdelijken dienst.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de Afdeling B van het Ministerie van Koloniën.

Adresveranderingen.

W. Huson, Adm. Ambt. B. B., Leiden, van: Decimastraat 40 naar: Hooge Rijnijk 98.
 T. W. Hooykaas, Adm. Ambt. B. B., Den Haag, van: Van Speijkstraat 168 naar: 2de Sweelinckstraat 172.
 R. van Panthaleon Baron v. Eck, Gen.-Maj. der Genie, van Amsterdam naar: Den Haag, Bezuidenhout 53, f 5.
 T. C. Leeuwendal, Adm. Ambt. B. B., van: Den Haag, Cernicusstraat 62, naar: Pontianak.
 M. A. van der Sprong, Oud-Insp. P. en T., van: Bad Oeynhausen naar: Bad Harzburg, „Haus Ulrich“.
 M. J. Kreel, Opz. Pol., Eindhoven, van: Heiligegeeststraat 22 naar: Huberthstraat 11.
 J. Th. van der Linde van Sprankhuizen, Hoofdcommis. P. T. T., van: IJmuiden, Koningin Wilhelminakade 87 naar: Kampen, Oudstraat 71.
 H. de Fievez de Malines van Ginkel, Controleur B. B., van: Soerabaya naar: Den Haag, 2de Adelheidstr. 156, f 5.
 Mevr. Wed. J. P. Michielsen-van Hattem, Teteringen, van Ginnikenweg 89 naar: Ginnikenweg 36.
 Mr. R. J. M. Verheijen, Voorzitter Landraad, van: Nijmegen, St. Annaweg 262, naar: Den Haag, Nassau Zuilenstelestraat, f 5.
 D. J. Spanjaard, Kap. Mil. Adm. N.-I. L., Apeldoorn, van van Rhemenslaan 7 naar: Regentesselaan 18, pensie „Oranjepark“.
 P. C. van der Wolk, Leeraar M. O., Weltevreden, van: Den van O. en E. naar: Salemba 53.
 J. van Aken, Adj.-Inspecteur Mulo, Dordrecht, van: Noordendijkstraat 45 naar: Oranjepark 4.
 A. E. Bombeke, Inspecteur Volkscredietwezen, van: Weltevreden, Dep. B. B., naar: Magelang.
 J. E. Bijlo, gep. O.-I. Hoofdambtenaar, van: Den Haag, Laan van Meerdervoort 186, naar: Rijswijk (Z.-H.), Geesbrugweg 27.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen
 Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

Mutaties van 1 tot 8 Febr. 1922.

Nieuwe Leden.

A. Hummelgens, 1ste Commies Pandhuisdienst, Rijswijk, Wilhelminalaan 10, f 5.
 Mevrouw M. A. Wierdels, Den Haag, van Slingelandtstraat 24a, f 5.
 Mr. N. Koers, Rechterlijk Ambtenaar, Weltevreden, Dep. van Justitie, f 5.
 D. Schuur, Controleur 2de kl. P. T. T., Utrecht, Maasstraat 6, f 5.
 J. A. Kapp, Ingenieur, Den Haag, Prinses Mariestr. 7a, f 5.
 P. van Braam, Secretaris Societeit „Harmonie“, Weltevreden, f 12.
 Mr. W. de Bruin Kops, Secr. K. P. M., Weltevreden, f 18.
 J. de Graaf, Luit. ter Zee 1ste kl., Dep. van Marine, Weltevreden, f 5.
 F. J. Heeres, Luit. ter Zee 1ste kl., Dep. van Marine, Weltevreden, f 5.
 D. Laverman, Leeraar M. O., Weltevreden, Gang Hal-kema, f 5.
 H. S. F. Lutz, oud-Luit.-Kol., Weltevreden, Javahotel 83, f 5.
 E. Meuleman, Chef Nautische Dienst K. P. M., Weltevreden, f 18.
 G. W. R. Rutten, Kap. Top. Dienst, Triangulatie Brigade, Weltevreden, f 5.
 H. Scheurleer, Kapitein Infanterie, Djokdja, f 5.
 Dr. D. A. Schouten, Leeraar M. O., Weltevreden, Salemba 27, f 5.
 Raden Soeriadi, Patih, Meester-Cornelis, Matramanweg 30, f 5.
 S. Terwey, Directeur N.V. Kolff en Co., Weltevreden, f 12.
 W. J. G. Umbgrove, Vice-Admiraal, Weltevreden, f 18.
 N. A. Weijmenga, Vereniging Toeristenverkeer, Weltevreden, Rijswijk 18, f 5.
 E. G. Wesselink, Directeur K. P. M., Weltevreden, Kra-mat 43, f 30.
 Hotel „Bergzicht“ te Tjimahi (abonnement), f 5.
 Societeit „Concordia“ te Weltevreden (abonnement), f 5.
 Societeit „de Harmonie“ te Weltevreden (abonnement), f 5.
 Hotel „des Indes“ te Weltevreden (abonnement), f 5.
 Hotel „der Nederlanden“, te Weltevreden (abonnement), f 5.

Contributieverhoogingen.

Th. van Erp, oud-Luit.-Kol. Genie, Den Haag, Albertinistraat 12, van f 3 op f 5.
 Firma van Arcken & Co. te Weltevreden, Rijswijk 73, van f 5 op f 12.

Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West“ die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische Talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstelling van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
 J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.
 A. H. JANSSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 H. J. VERMEER, te v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — Maleische omgangstaal voor de praktijk.
 A. LAFEBER, Doctorandus in de Indische Letteren, Nicolaas Tulpstraat 88, Den Haag. — Beginselen van Sanskrit en Pali; van Arabisch en Perzisch; verder Vergelijkende Taalkunde der Maleisch-Polynesische talen; Oud-Javaansch, Javaansch, Madoereesch, Soendaneesch, Balineesch, Maleisch, Bataksch, Atjehsch, Boegineesch en Makassaarsch, Rotineesch, Tontemboansch.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage en Secretaris afdeling Den Haag Laan van Meerdervoort 187.

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. M. 814

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma.

Doorlopende Voorstelling, aanvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

BREDA Bredasche Luxebroodfabriek BREDA
 Telefoon No. 72 **F. 't SAS** Lango Brugstr. 10
 Hofleverancier

bevestigt zich beleeft aan voor de levering van alle soorten **BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKET, ONTBIJTKOEK, KOEKJES, enz.**

Alles eigen fabriek en van de beste grondstoffen vervaardigd.

PERRY & CO.
 AMSTERDAM - ARNHEM - 's-GRAVENHAGE
 UTRECHT - GRONINGEN

HUTKOFFERS

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar
SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door Th. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in Moderne Talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admittie examen H.B.S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag. Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
SNAREN, enz.
Inruilen en Repareeren
LANSBERG's Muziekhandel
Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

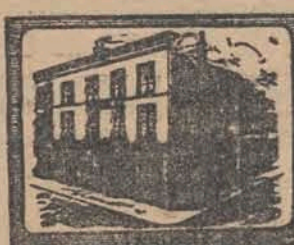
N.V. Autogarage „CITO”
SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804
'S-GRAVENHAGE
Luxe Verhuur-Auto's

Vraagt Prijscouranten
Champagne
CHARLES RIVART
Maison Fondée 1802
Rheims
Generaal-Agent Nederland en Koloniën
van de Firma LÉON RENAUDIN
Beaune (Côte d'or)
Grands Vins
Bourgogne Mousseux
Garantis Méthode Champenoise
Marque Déposée
JOS. BROUWERS
WIJNHANDELAAR
Bourgogne, Bordeaux, Port en
Sherry in iedere hoeveelheid
verkrijgbaar.
Kantoor: Noordeinde 202
DEN HAAG TEL. H. 4013

De Haagsche Broodfabriek.
„Theario”
Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.
Eigen winkels in alle deelen der stad.
Zij staat sedert 1909 voortdurend
onder contrôle van het Station voor
Maalderij en Bakkerij te Wageningen

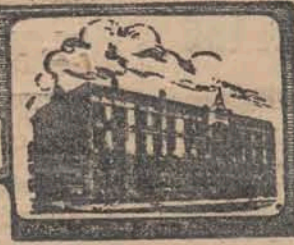
BATIK VERVEN
Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229
KUNST-SCHILDERSARTIKELN.
Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz

**Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.**

FRANS VAN WIJK & ZONEN

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

**Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.**

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

Wereldmerk **IBACH.**

J. P. C. NICOLAI & ZONN

HOF-KLEEDERMAKERS
Dr. Kuiperstraat 2 Tel. H. 3146
's-GRAVENHAGE
Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.
Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

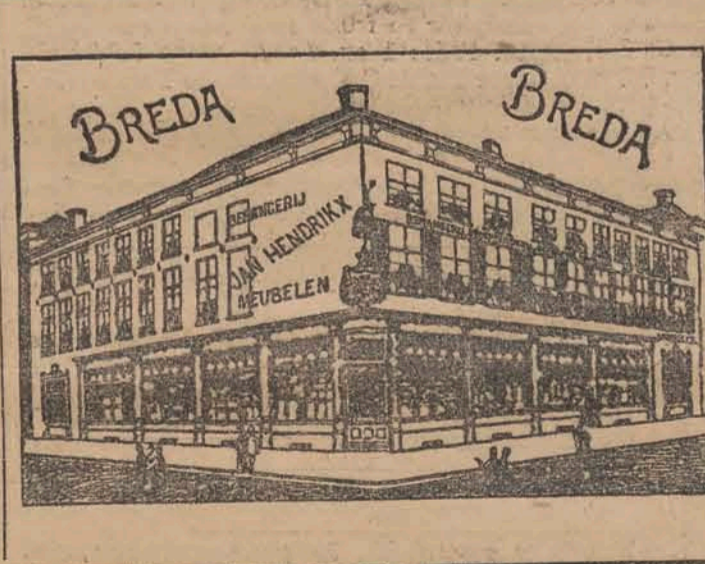
Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
**Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa**
Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

**Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.**
Te bevragen in „**PERSINGGAHAN**”
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 249

Verkrijgbaar bij den Boekhandel:
DE INDISCHE RIJSTTAFEL.
Recepten van een Indisch Kokki.
BEWERKT VOOR HOLLAND
DOOR
FRANÇOIS BLOM,
Schrijver van „De Moderne Kookkunst”,
4de DRUK.
Prijs: ingenaaid. f 1.00

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.
Entre-Saison-
en
Vroeg-voorjaar-Artikelen.
Lingerie Confectie

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar
Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: **Koninginnegracht 10.**
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's
Dag en Nacht geopend

P. B. VAN MOORSEL & Co
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2888 - Den Haag
Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid